

Український ВІСНИК

E-mail:
ukrainskyi.visnyk@gmail.com

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XIX. № 5-6 (березень) 2012

Затовіт

*Як умру, то поховайте
Мене на могилі
Серед степу широкого
На Вкраїні милій,
Щоб лани широкополі,
І Дніпро, і кручі
Було видно, було чути,
Як реве ревучий.
Як понесе з України
У синєє море
Кров ворожу... отойді я
І лани і гори —
Все покину, і долину
До самого Бога
Молитися... а до того
Я не знаю Бога.
Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте.
І мене в сем'ї великій,
В сем'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом.*

Прочитайте:

- ❖ Шевченкіана:
Шевченко і ми
- ❖ «Він вистраждав своє безсмертя»
- ❖ Вітаємо ювілярів
- ❖ Життя в пошуку істини (I)
- ❖ Можливий та нескінченний діалог матері
- ❖ Сторінку письменника

Світлої Пам'яті МИКОЛА ПЛАВ'ЮК (1925-2012)

Ділимося сумною вісткою, що 10-го березня 2012 р., в м. Бурлінгтон, Онтаріо, Канада, на 87-му році життя відійшов від нас на вічний спочинок відданий син українського народу, щиро віруючий християнин, Президент Української Народної Республіки в екзилі (1988-92), визначний громадський і політичний діяч, Микола Плав'юк: Голова Проводу Організації Українських Націоналістів; Голова Фондації імені Олега Ольжича; Президент видавництва імені Олени Теліги – усі три установи з осідком у Києві, де покійний трудився від 1992 до 2011 р.

До проголошення України незалежною українською державою у 1991 р., Микола Плав'юк, поруч з професійною працею, займав керівні пости в українському діаспорному громадсько-політичному житті: Президент Українського Національного Об'єднання Канади (1956-66); заступник президента Конгресу Українців Канади (1966-71); Пластовий сеньйор; ініціатор і головний організатор створення Світового Конгресу Вільних Українців (СКВУ) в Нью Йорку 1967 р.; генеральний секретар СКВУ (1973-76); 1-й заступник президента СКВУ (1976-78);

Президент СКВУ (1978-80); в 1979 р. обраний головою Проводу Організації Українських Націоналістів; в червні 1988 р. обраний на пост віце-президента Української Народної Республіки (УНР) в екзилі, а після смерті Президента Андрія Лівіцького, в грудні 1988 р. Микола Плав'юк став Президентом УНР в екзилі. На урочистій сесії Верховної Ради України, 22-го серпня 1992 р., Микола Плав'юк склав свої повноваження Президенту УНР і передав Президентові України Леоніду Кравчуку державні атрибути та документи УНР із заявою про правонаступництво відновленої держави – України.

За заслуги на українському громадсько-політичному полі в діаспорі Микола Плав'юк нагороджений медаллю Св. Володимира Великого Світовим Конгресом Українців і Шевченківською медаллю Конгресом Українців Канади.

1993 р. винятковим указом Президента України Леоніда Кравчука Микола Плав'юк отримав статус громадянина України.

1996 р. указом Президента України Леоніда Кучми – «За особистий внесок у розвиток української державности, ак-

тивну громадську та гуманістичну діяльність...» Миколу Плав'юка нагороджено орденом За заслуги III-го ступеня.

2007 р. указом Президента України Віктора Ющенка Миколу Плав'юка – «Громадського і політичного діяча, президента УНР в екзилі 1988-1992, за самовіддане служіння українському народові, визначні особисті заслуги у відродженні незалежності України» – нагороджено орденом Князя Ярослава Мудрого I-го ступеня.

Микола Плав'юк залишив у глибокій жалобі Ярославу – дружину з якою 64 роки ділив своє життя; четверо дітей – Ореста, Нестора, Уляну і Оксану; дев'ять онуків і четверо правнуків.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

*Крайова Екзекутива
Українського Національного
Об'єднання Канади*

ВІДІЙШОВ У ВІЧНІСТЬ КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ СВІТОВОГО КОНГРЕСУ УКРАЇНЦІВ СВ. ПАМ'ЯТІ

МИКОЛА ПЛАВ'ЮК (1925-2012)

Світовий Конгрес Українців (СКУ) висловлює глибоку скорботу з приводу смерті видатного українського громадсько-політичного діяча, колишнього президента СКУ – св. пам'яті Миколи Плав'юка, який 10 березня 2012 р. відійшов у вічність в м. Бурлінгтон, Канада.

СКУ відзначає велику життєву посвяту св. пам'яті Миколи Плав'юка Україні і українському народу та високо оцінює його провідницьку діяльність у згуртуванні українців Європи, Америки і Австралії та в розбудові СКУ як найвищої координаційної надбудови українських громад діаспори. Св. пам'яті Микола Плав'юк був активним членом підготовчого комітету Першого Світового Конгресу Вільних Українців (СКВУ), який у 1967 р. обрав його своїм генеральним секретарем. Виявом високого довіря української громадськості стало подальше обрання св. пам'яті Миколи Плав'юка у 1973 р., на II Конгресі СКВУ, першим заступником президента та в 1978 р., на III Конгресі СКВУ, – президентом СКВУ.

Світове українство також вшановує св. пам'яті Миколу Плав'юка як Президента Української Народної Республіки в екзилі, голову Проводу Організації Українських Націоналістів і очільника інших українських громадських інституцій в діаспорі та в Україні, а також як великого українського патріота, для якого Україна стала смыслом усього життя.

За високі заслуги перед українським народом та Україною св. пам'яті Микола Плав'юк нагороджений найвищою нагородою СКУ – медаллю Св. Володимира Великого, Шевченківською медаллю Конгресу Українців Канади та такими високими відзнаками України, як орден "За заслуги" III ступеня та орден князя Ярослава Мудрого I ступеня.

У зв'язку з тяжкою втратою СКУ висловлює свої щирі співчуття дружині покійного, пані Ярославі Плав'юк, та всій родині.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ПРЕСОВЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ СТРАТЕГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ НАМАГАЄТЬСЯ ПРИНИЗИТИ СВІТОВИЙ КОНГРЕС УКРАЇНЦІВ

На офіційному веб-сайті Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України, що є базовою науково-дослідною установою аналітико-прогнозного супроводження діяльності Президента України, подається рекомендація тлумачити Світовий Конгрес Українців (СКУ) не як міжнародну координаційну надбудову, що представляє інтереси української діаспори, а «максимум як виразника позиції тільки певної частини, або, скоріше, певних кіл української діаспори».

У аналітичній записці під назвою «Технології забезпечення інформаційної конкурентоздатності держави в сучасному світі: висновки для України» йдеться про те, що: «В даній ситуації СКУ слід тлумачити максимум як виразника позиції тільки певної частини, або, скоріше, певних кіл української діаспори. В стратегічному плані найбільш ефективною є політика розширення впливу Української держави на громади українців через усі існуючі їхні об'єднання та організації. Провідником такої політики традиційно є Українська Всесвітня Координаційна Рада (УВКР)».

Щодо так званої «даної ситуації» подається наступне роз'яснення:

Від початку поточного року Світовий Конгрес Українців (СКУ), що позиціонується як «найвища координаційна громадська надбудова усіх організованих українців, які опинилися або народилися у діаспорі» [...], в особі свого Президента Євгена Чолія систематично виступає з заявами (у тому числі – в рамках засідання комітету парламентського співробітництва «ЄС Україна»), зміст яких прямо дискредитує дії чинної української влади в очах європейської та світової спільноти. Зокрема, були оприлюднені такі заяви:

[...] Загальнопризнано, що нинішні владні структури в Україні переслідують політичних опонентів та здійснюють на них тиск; [...] ці переслідування продовжуються; [...] Широко поінформовано, що українські незалежні засоби масової інформації та університети зазнали переслідування з боку українських владних структур [...];

[...] нищівний курс владних структур України щодо україномовної освіти в Луганській та Донецькій областях [...];

Світовий конгрес українців закликає міжнародне співтовариство [...] засудити неприпустимий антидемократичний тиск, який здій-

снюється на політичних опонентів в Україні (з офіційної заяви, надісланої в тому числі: верховному комісару ООН з прав людини Наванатем Піллай (Navanethem Pillay), директору Бюро демократичних інституцій і прав людини ОБСЄ Джанезу Ленарчику (Janepz Lenarcic), голові підкомітету Європарламенту з питань прав людини Хейді Хауталі (Heidi Hautala), комісару Ради Європи з прав людини Томасу Гаммарбергу (Thomas Hammarberg) [...].

[...] Насамперед ідеться про Світовий Конгрес Українців (СКУ), що протягом поточного року виступив з низкою офіційних заяв та звернень до високопосадовців ООН, ЄС та ОБСЄ. Їх зміст вочевидь виходив за межі конструктивної критики по відношенню до дій чинної української влади, прямо дискредитуючи її в очах європейської та світової спільноти [...].

З повним змістом аналітичної записки можна ознайомитись за адресою: <http://www.niss.gov.ua/articles/466/>.

«Світовий Конгрес Українців закликає владні структури України прислухатись до його звернень, які співзвучні з позицією міжнародного співтовариства. Замість намагатись принизити авторитет Світового Конгресу Українців, який уже 45 років представляє інтереси багатомільйонної української діаспори, владні структури України повинні змінити їхній теперішній курс і активно працювати, щоб Україна ставала дійсно демократичною європейською державою», – заявив президент Світового Конгресу Українців Євген Чолій.

СВІТОВИЙ КОНГРЕС УКРАЇНЦІВ

ШЕВЧЕНКО І МИ

Кожного разу, коли святкуємо річницю від дня народження Тараса Шевченка, я хотів би повірити у диво. У диво, що в хаті кожного українця з великої України, західної і східної діаспори, є священна книга нашого народу – «Кобзар». Поруч з Біблією. Бо зараз, після десятиліть, протягом яких у нас намагались відібрати все, включно свободу совісті, людина повертається до віри, до великої книги, з якої насамперед черпає засади моральності. Шлях цей нелегкий, він пролягає через подолання брехні, облуди через очищення сумління, розкуття духу. Не можна сказати, що серед українців немає багато таких, котрі не вірять у Боже Слово. Та значно болючіше признати, що є українці, які не тільки не вірять у віще Шевченкове слово, не повертаються до нього, як до національної релігії – вони навіть не знають його. Не виключно з їхньої вини. А з вини тих, хто тримав те слово під замком – а це означає тримати на припоні і під контролем духовність цілого народу, – з вини тих, хто спотворював це слово. Про Шевченка написано гори літератури – правдивої, напіввигаданої і фальшивої. На жаль, правдивої менше, як і про історію України. Кожний з фальсифікаторів рвав його до себе, шматував, намагавшись вкласти нескориме Кобзареве слово в ідеологічне прокрустове ложе. Пригадується вірш, написаний відомим сучасним українським поетом, котрий нині робить дуже багато для суверенної і незалежної України, в якому він гнівно «викривав» так званих «українських націоналістів», які нібито хотіли забрати в радянських українців Шевченка:

*Ридали, плакали ізгої
За тучами своїх перин.
Шлях до України дорогої
Їм заступив рожевий крин.
Колкий, крицевий крин Тараса –
Не обійти, не підійти.
Стогнала фарисеїв раса
На Україну ласа йти.
Втім, осінила їх ідея,
І плач кленущий ніби вщух.
Вони із скелі Прометейя
Знесли і одягли в кожух.
Віддай нам тільки слово – просять,
В богів украдений вогонь.*

Художній твір Тараса Шевченка – Судна рада

Але, як бачимо, поза ідеологічною спрямованістю вірша, в ньому мимоволі мовиться і чиста правда: надто багато тих, хто намагався і ще намагається одягти Шевченка у кожух, селянську свиту, зробити з нього суцільного атеїста чи революціонера, нав'язати йому різні химерні історичні та політичні доктрини.

Та всупереч цим духовним пігмеям, Шевченко стоїть у пантеоні української та світової культури – земний, близький і святий для людей з чистою совістю і недосяжний для лицемірів. Бо правдиве поетичне слово має подвійну і потрійну магію, як сказав хтось на відзначенні роковин Кобзаря в Україні. Мовлене генієм, цитую, воно здатне жити століттями і впливати своїм дивним чаром на серце і уми нових і нових поколінь. Його, Шевченкове слово, вже розгадують друге століття, але наближаються до його таїни лише в міру того, що підказує з цього приводу сам Кобзар. Бо це слово великої Правди:

*Нічим отверзуться уста,
Прорветься слово, як вода,
Із дебр-пустиня неполита,
Зцілющою водою вміта
Прокинеться.*

Силу Слова Тараса Шевченка його недруги збагнули відразу після появи поезії великого сина України. Так, кажуть, що цар Микола I, прочитавши поему Котляревського «Енеїда», розреготався і сказав, що «это умная шалость». Та коли прочитав Шевченкову поему «Сон», в якій так нещадно розвінчано Петербурзький Олімп, гідний наслідник «скаженого» Петра I заслав його в солдати в азіатські степи із забороною «писати і малювати».

«Обніміться, брати мої» і «Борітесь, поборе!» закликав великий Кобзар «дітей нерозумних» трагічної і величної в своїх муках і боріннях України, за яку поніс тяжкий хрест мученика. Та як виконуємо ми цей заповіт сьогодні, як розсіваємо невмируще слово, щоб воно проросло в душах всіх українців і дало плоди?

Із числа людей, котрі безмежно вірили у магічну силу Шевченкового слова, назву простого, але мудрого селянина з буковинського села Негостини Григорчука-Малика, нині вже покійного. Не перебільшуючи, можна сказати, що старий Григорчук був справжнім феноменом. Він знав напам'ять «Кобзар» і мав цілий усний коментар до нього, з якого могли б повчитися навіть і принагідні «шевченкознавці». На жаль, ніхто не подумав записати мудрі і глибокі судження простого українця про нашого національного поета. А вони могли стати взірцем того, як треба розуміти нам Шевченка, як керуватися в житті його вченням про правду, справедливість, чесність, нетерпимість до безликих і фарисеїв.

Якби такою вірою

Дорогі українці!

Вітаємо Вас із черговою річницею від дня народження українського генія – Тараса Григоровича Шевченка.

Великий Кобзар залишив нам безсмертну спадщину сповнену могутньою творчою силою, боротьбою за соціальну справедливість та духовне розкріпачення українського народу.

Окрім іншого, Тарас Шевченко був представником української діаспори, багато років провів за межами України не зі своєї волі – в Казахстані, в Росії, в Литві, та де б він не був – завжди пам'ятав та шанував традиції рідного краю, оспівував красу та силу України у власних віршах. Тяжкі роки заслання на чужині не змогли зламати характер видатного письменника й примусити забути своє коріння. За відвагу відверто говорити всім і всюди правду Кобзар справедливо був названий Пророком української нації.

Будьмо гідними нащадками Тараса Шевченка! Творімо Україну навколо себе! Прославляймо нашу Батьківщину в усіх куточках світу!

*Зі святом Вас!
Слава Україні!*

**З повагою,
Голова Української Всесвітньої
Координаційної Ради
Михайло РАТУШНИЙ**

пройнялися всі українці, доля нашого народу, його майбутнє були б великими. Бо той, хто був сином мужика, був кріпаком і став володарем у царстві духа і людської культури за визначенням великого сина українського народу Івана Франка, визначення до якого важко щось додати, залишив нам у спадок заповіт, який ми повинні сповнити. Бо не для себе виборював Шевченко володарювання «у царстві духа», а для тебе, для мене, для всіх нас. Щоб ми не були безликими українцями, не були кріпаками у чужих, а залишалися володарями своєї культури і духовності, а в Україні своєї землі, дарованої Богом і долею. Кожен на своєму місці, кожен у своїй справі, з'єднуючи наші діла і вчинки у велике українське ціле. Своїм словом і ділом Шевченко виборив для українського народу, для нас, його відгалужень в діаспорі, чільне місце серед народів світу. А ми повинні продовжувати його справу. Тож знайдемо, кожен у своїм серці, місце для його могутнього і розкутого духу, щоб він був із нами завжди, не тільки у день його роковин. Бо він наша слава, дух, совість і правда.

Михайло МИХАЙЛЮК

НАЦІОНАЛЬНИЙ КОНКУРС «ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ»

26 лютого у будинку культури ім. Міхая Телімана у місті Сереті відбувся День Рідної Мови. Як можливо вже відомо нашим читачам, внаслідок проекту, розробленого викладачками школи села Балківці Конвалією Григорчук та Анкою Штюбіану, наше свято набрало форми конкурсу, що відбувається по чотирьох «розділах» (есе, власна творчість учнів, представлення рідної ноші, артистичний момент).

Щоб доказати любов та пошану до рідної мови, прибуло на свято велике число учнів, супроводжених викладачами. Брала участь учні з Балківців, Негостини, Серету, Вашківців, Шербівців, Калинешт-Купаренку, Калинешт-Енаке, Палтіну, Верхньої Бродини, Ізвареле, Сучави, Радівців, а також з Михайлен із сусіднього повіту Ботошани.

На цій події були присутні представники Генерального Консульства України в Сучаві: Генеральний Консул Василь Боєчко з дружиною пані Надією, Консул Василь Неровний з дружиною Данієлою, які, і це варто зазначити і оцінити, слідували за учнівською виставою з початку до самого кінця. Поряд з ними знаходилися голова Сучавської філії СУРу Іван Боднар, інспектор Лучія Міжок, директор школи Юліан Кідеша, мер міста Серету Адріян Попою.

Свято відкрилося нагородженням викладачок, що написали проект, учнів-учасників, котрих представники Консульства обдарували дипломами, книгами та солодощами.

«Розділ» есе «Українська мова у моїй школі» представляли школа з Балківців (викладач Анка Штюбіану), Національний коледж ім. Міхая Емінеску, Сучава (інспектор Лучія Міжок), Технічний коледж ім. Лацку-Воде, Серет (викладач Антонета Кідеша).

В «розділі» власна творчість виступали учні з Балківців і Національного коледжу ім. Міхая Емінеску, Православного Семінару з Сучави (інспектор Лучія Міжок), Національного коледжу ім. Евдоксіу Гурмузакі, Радівці, коледж ім. Андроніка Мотреску (Радівці), Технічного коледжу з Радівців (викладач Джорджета Штефан) та школи з

Вишавської Долини з Марамороцини (викладачка Мар'яна Клемкович).

Представляли учні 8-ого класу з Балківців, Олгуца Гапенку та Андрій-Октав'ян Усатюк.

Конкурс почався презентацією народного костюма та артистичним моментом. Члени журі, викладачі Ілля Савчук з Палтіну, Діана Фрасинюк з Негостини, Петро Шойман та Конвалія Григорчук з Балківців, мали нелегку місію, маючи на увазі число учасників та різноманітність вистав.

Краса народних українських костюмів, специфічних рідним місцевостям, з'явилася на сцені завдяки учням з Балківців (викладачка Конвалія Григорчук), з Негостини (викладачки Нарчіса Плекан та Лідія Даскалюк), з Верхньої Бродини (викладачка Джета Добранська), з Палтіну (викладачка Віоріка Негуре), з Калинешт-Купаренку (викладачка Лоредана Мендріштяну), Технічного коледжу ім. Лацку-Воде, Серет (викладачка Антонета Кідеша), коледжу ім. Андроніка Мотреску, Радівці, Технічного коледжу, Радівці (викладачка Джорджета Штефан).

Приємно було побачити як на кілька хвилин ожив перед нами момент давнини. Учні розказували історію кожного костюма, якого свято зберігають батьки та дідуся. Якось розказувала моя учениця, що її бабуся тримає сорочки, горботку, шалики у скрині під замком. І нам треба усвідомити, що якби наші попередники не ставилися дбайливо до свого рідного, що мали успадкувати від них? Так що зберігаймо наші скарби та не дозволяймо, щоби вони загубилися. Поздоровляю учнів та викладачів, які постаралися так гарно представити рідну мову.

«Розділ» артистичного моменту відкрили учні з Балківців, які виступили з інсценізацією за твором Зиновія Квіта «Казка про українську мову».

Тому кілька років я прочитала цю казку в газеті «Український вісник». Вона мене сильно зворушила і я подумала, що гарно було б представити її на святі рідної мови. Завдяки моїм талановитим і слухняним учням, на сцені постала зворушлива доля укра-

їнської мови з її добрими та несприятливими моментами.

Вони розкрили перед нами красу та багатство української мови.

Виступали гуртки, які зачарували присутніх мелодійними піснями, зворушливими словами про рідну мову, струнами мандолін, танцями.

Це «Вишивка» (Національний коледж ім. Міхая Емінеску, «Полонинка» з Палтіну, (викладачка В. Негуре,) «Віночок» (Шербівці, викладачка Аліна Мазуряк), «Голосні дзвіночки» (Негостина, викладачки Нарчіса Плекан та Лідія Даскалюк), «Веснянка» (Михайлени, викладачка Юліана Ватаманюк), оркестр «Паростки Гуцульщини» (Верхня Бродина, отець Валентін Арделян), «Веселка» (Вашківці, викладачка Кармен Кришмар), відомий ансамбль «Коломийка» з м. Серету, викладачка Зірка Янош.

Також читали вірші з української літератури учні з Серету, Верхньої Бродини, Ізвареле (викладачі Віоріка Афлоарей та Штефан Мехно), з Калинешт-Енаке (викладач Йонуц Плекан), з Негостини (викладач Лідія Даскалюк).

Учениці Марія Петрашук та Анна Петрашук ніжними голосочками присвятили рідній мові гарні віршики.

Особливий момент на скрипці представив Павло Костіл, учень Технічного коледжу з Радівців та учениця з Палтіну Габрієла Котларчук на дрімбі.

Артистичний момент завершився у веселому тоні. Цей настрій викликав у присутніх Серджо Шмігельський, учень Православного Семінару з Сучави своїми власними повчальними анекдотами.

В той час, коли журі пильно працювало, заповнюючи дипломи, учні та викладачі, присутні на події, зустрілися коло святкового стола у ресторані. Тут весело звучала українська мова.

Отримавши довгождані дипломи, учасники повернулися щасливі до власних домівок.

Щиро дякуємо СУРу, який забезпечив кошти для доброго розгортання нашого конкурсу.

Українська рідна мова жива на Буковині.

Нехай вона... «Бринить – співає наша мова, / Чарує, тішить і п'янить.» (О.Олесь)

Анка ШТЮБІАНУ

Фото авторки

Рідна мова в Негостині

«Рідна мова в рідній школі!» – слова поета Ол. Олесья найкраще можуть описати те, що відбулося 21 лютого у восьмирічці села Негостини.

Кожна людина має обов'язок шанувати та берегти кілька життєво важливих речей для зберігання своєї гідності, щоби жити з гордістю належності до певної нації. Такі речі, які ми повинні шанувати, є передусім мати, потім місце, де побачив уперше світло сонця і, не в останню чергу, місце, де навчався розшифровувати таємниці читання та писання. І не можна це реалізувати, якщо ти забув «перші слова матері», першу пісню колискову, казки дитинства, свого учителя, свою школу, свою рідну мову.

Хоча вже не ті часи, коли діти мали велику повагу до школи, до істинних цінностей, я, викладачка української мови в школі села Негостини, маю великі надії і довір'я, що не все втрачено. Негостинські діти, мої учні, продемонстрували мені і всім тим, хто хоче їх бачити та слухати, що вони не забули своє коріння, свою материнську мову. Українська мова живе ще в їх серцях і ми, молоді викладачі, незважаючи на всі недоліки наших часів та недовір'я деяких старших колег, стараємося з усіх сил зберегти їх серця

чистими, прищепити їм любов та пошану до рідної мови.

Не раз казала моїм учням, що вони особливі тому, що, знаючи зроду дві мови, румунську та українську, мають велику перевагу в порівнянні з іншими, це робить їх двічі людьми.

Але щоб це не були порожні слова, учні Негостини показали ще раз, що вони справжні українці і що вони не забули й не забудуть рідну материнську мову. 21 лютого школа в Негостині одягла святковий одяг на славу нашої святині – української рідної мови.

Під керівництвом викладачів української мови Нарчіси Плекан та нижчепідписаної Лідії Даскалюк учні декламували вірші та співали пісні, присвячені рідній мові. Брала участь на святі рідної мови наші учні від другого класу до восьмого, всі одягнені в традиційні костюми. Хочу подякувати всім вчителям, моїм колегам, які мали доброзичливість брати участь на святі рідної мови.

Українська мова як у святкові дні, так і кожної днини, залишається найціннішою скарбницею негостинського люду, вона була і є рідною, є мовою наших дідів, батьків і буде мовою наших наслідників. Я щиро вірю, що краса і сила української мови пройде через віки і буде тривати вічно, скільки будуть люди.

Лідія ДАСКАЛЮК,
викладач української мови

«Людина міряється не з ніг до голови, а від голови до неба»

Конфуцій

Визначний український вчений, громадський діяч кінця XIX ст., археолог, етнограф, антрополог, професор Федір Кіндратович Вовк на протязі життя вперто демонстрував, що виміри з ніг до голови і самої голови цікавлять його в однаковій мірі, як і відстань від голови до неба. Адаже за життя обміряв тисячі людських голів, рук і ніг. Обійшов майже всю Україну від Лемківщини аж по Кубань, вивчаючи зріст, колір очей, шкіри і волосся місцевої людності. Бувало, селяни сприймали його за шарлатана, злодія і навіть розповсюдника чуми і холери. В пошуках експонатів об'їздив Скандинавію і Балкани, побував в Угорщині. На думку професора історії Михайла Грушевського «особливо цінні були його наукові розвідки про кам'яну культуру Київської околиці й палеолітичні знахідки Кирилівської вулиці, неолітичні становища й оселі з мальованою посудом (так звану Трипільську культуру)».

Федір Вовк започаткував українську антропологію – науку, що вивчає походження людей, їхню тілобудову й поширення людських рас на земній кулі. На основі досліджень у своїх наукових працях дійшов висновків, що українці становлять окремий антропологічний тип, відмінний від сусідніх слов'янських народів. Особливе значення має праця «Етнографічні особливості українського народу», де вперше різнобічно описано український побут і науково обгрунтовано висновок, що український народ етнографічно являє окремішню цілість. Все це дало йому підставу твердити, що українська територія була заселена здавна і мала розвинену власну культуру.

А між тим, в Українській Радянській Енциклопедії, том II, 1978 р. значиться: **«Вовк (Волков) Федір Кіндратович – український буржуазний етнограф, антрополог і археолог. ... опублікував дві праці, в яких недооцінював спільність культур українського, російського і білоруського народів, висунув науково безпідставну думку, нібито українці за антропологічними ознаками становлять єдиний тип, різко відмінний від російського і білоруського народів. Це хибне націоналістичне твердження спростували Дмитро Анучин та інші вітчизняні вчені»**. Нагадаємо, що Д. Анучин був російським і радянським вченим-матеріалістом, засновником антропологічного вчення в Росії, академіком Петербурзької Академії наук. Звісно, він стояв на протилежних позиціях і йому були чужі переконання Ф. Вовка. Анучин в дусі радянської ідеології обстоював ідею «спільної слов'янської коліски», за якою жодна з трьох націй не мала права на свої особливості. Його «спростування» й визначили подальшу долю праць Федора Вовка. І саме в цьому причина тривалого невизнання вченого.

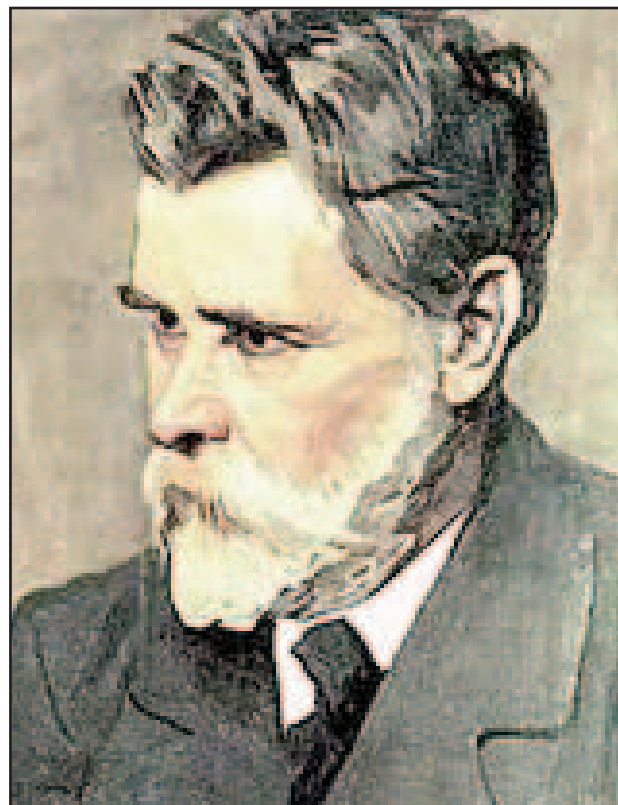
ЖИТТЯ В ПОШУКУ ІСТИНИ (I)

165 років від дня народження українського антрополога, етнографа і археолога

ФЕДІРА КІНДРАТОВИЧА ВОВКА

Окрім усього, дослідник – вихідець з роду полтавських козаків. Народився 17 березня 1847 року в селі Кряківка Пирятинського повіту на Полтавщині. Мати – Ганна Федорівна Арістова походила з білоруської шляхти. Батько – відставний офіцер. Під час військової служби батькові змінили прізвище на російський манер і Кіндрат Вовк став «Кондратієм Волковим». Проте син називав себе Хведір Вовк. Освіту здобув у Ніжинській гімназії, потім у 1865 р. вступає до Новоросійського університету. Згодом переводиться до Київського університету на природничий відділ. Цей навчальний заклад мав добру славу і чудових викладачів. 1861 року, коли тіло Тараса Шевченка везли через Ніжин, місцевий гімназист Хведір Вовк на панахиді біля його домовини проїнявся думкою служити своєму народові.

Ще студентом Хведір виявив схильність до наукової праці. Але його цікавили громадська діяльність і політичні справи. Він стає одним із засновників й активним діячем в українській передовій газеті «Кієвский телеграфъ»; південно-західного відділу Російського Географічного Товариства; членом «Старої Громади», до якої входили Антонович, Зібер, Драгоманов, Чубинський, Рильський, Лисенко, Старицький, Косач, Подолинський. Всі вони жили одвічними болями свого народу. Зокрема Михайло Драгоманов в цей час у виступах «Антракт з історії українства» і «Пропащий час. Україна під московським царством 1654-1876» говорить: **«Чужі держави, що володіли і володіють Україною, забрали у народних мас їхній розум, справжню інтелігенцію, школу, науку, мистецтво. Що ж нам була за користь з того, що ми перетерпіли жорстокість Петра I, остервенілість Меншикова і німців Миронових, дурість Петра I, солдатське звірство Аракчєєва, голодну сваволю Миколи I, та й самі ці петербурзькі сановники ніколи не вважали нас українців**

за своїх, а за «безмозглих упрямых хахлов». Друкувати українською було забронено в Російській імперії. 1876 року Хведір Вовк бере участь у нелегальній доставці з Румунії підпільної типографії. Операція провалилася. Сучасник згадує, що Вовка схопили в Одесі, але **«він впав в амбіцію, що його зовсім чисту, ні в чому не винну людину затримують. І так красномовно і переконливо говорив, що був відпущений»**. Згодом арештували дружину з 5-річним сином Володимиром і грудним Юрієм, заслали до В'ятки. Подружжя розлучилося назавжди. У щоденнику за 1880 р. з'являється запис: **«Біда та й годі.., чи я нездужаю, чи воно тим, що без людей, на самоті, чи воно вже справді так погано.., а нудно і щодня все нудніше...»**

Вовк емігрує. Спочатку до Румунії, де якийсь час жив у Добруджі, потім до Женєви у Швейцарії. Врешті опиняється у Парижі. Фарбує фіакри, дає уроки, дописує до газет. Злидні й туга за сім'єю мало не доводять його до самогубства. **«Втомлює у Парижі усе: і крик, і гамір на вулицях, і неперестанний рух того люду, що біжить по них, поспішаючись, щоб здобути хто хоч шмат хліба, хто грошей, а хто ще більше грошей. Втомлює й те, що трохи не на кожному ступні треба стерегтися, щоб тебе не переїхало яким-небудь скаженим автомобілем або ще більше скаженим возом, що поспішається з молоком або м'ясом... А найбільш усього втомлює у Парижі праця, тяжка, незмірно тяжка праця, праця навипередки. Така праця, про яку ми, слов'янські люди, не маємо досі ніякої й гадки. Тут треба робити швидко, бо чекати на тебе ніхто не стане. Треба робити багато, бо зараз знайдеться такий, що зробить більше. Треба робити добре, бо тут аби як ніхто не робить, і той, хто зробить краще, той і стане на твоє місце. І так у всьому, чи се простий робітник, чи ремісник, чи купець, чи вчений, чи який урядник»** – скаржить він.

Людмила МИХАЛЕЙКО
(Закінчення в наступному номері)

Пану АТАНАСІЮ КОЛОТИЛУ ВІПОВНИЛОСЬ 90 РОКІВ ЖИТТЯ Вітаємо Ювіляра!

Атанасій Колотило народився 15 березня 1922 року в селі Велавча (сьогодні Коритне) Чернівецької області в родині небагатої сім'ї. Доля привела його в Бухарест в 1947 році, де він через рік одружився із Анною Вершигорою, яка виїхала з своєю сім'єю в Румунію також із Північної Буковини.

Народилась у них одна тільки дитина – дочка Ольга (одружена Зайня), випускник відділення української філології Бухарестського університету, яка подарувала своїм батькам двох прекрасних внуків – Богдана і Олександра.

Пан Атанасій старався виховати свою дочку і дорогих внуків в українському дусі, хоч у румуномовному оточенні небагатьом українцям таке вдавалося.

Коли в рамках Союзу Українців Румунії я мала нагоду зорганізувати в перші роки після Революції дитячий колектив «Веселі дзвіночки», наш Вуйко Атанасій, не гаючись, прийшов до нас зі своїми внуками, щоб вчити їх українських поезій, пісень і щоразу з приємністю брав участь в репетиціях. І дуже тішився, коли бачив, як скоро діти засвоювали українські пісні, з якими

вони потім нераз хвилювали слухачів при різних нагодах і навіть були на фестивалі у рідних йому Чернівцях.

Пан Атанасій Колотило на роботі умів викликати до себе пошану колег і начальства. Він завжди відзначався делікатним ставленням до людей, доброзичливістю, повагою і особливою чесністю. Коли ми з чоловіком принагідно зустрілись із колишнім міністром здоров'я Мірчею Майореску, який добре знав пана Колотила із лікарні, де він працював адміністратором, а колишній міністр директором, то він сказав приблизно таке: «я міг був на руки пана Колотила віддати всю лікарню і не вагався, що він усі справи поведе чесно і компетентно». Моєму мужу, племіннику Вуйка Колотила, як і мені, було дуже приємно почути такі слова.

Пан Танасій з дружиною люблять бувати, незалежно від їх поважного віку і недуг, в бухарестській українській атмосфері. Коли ще могли ходити до болгарської церкви, яка збирала до себе усіх слов'ян столиці (аж поки не розсунували її наші недруги тому три роки), вони були присутні щонеділі і в свята на Божій службі, ходили святити паску на Великдень. Зараз немає культурної події в бухарестському СУРі чи в Культурно-інформаційному центрі України аби вони не брали участі в них.

Атанасій Колотило, або Танасько, як його називають друзі, – це людина, яку нам, українцям Бухареста і всім, які його знають, треба шанувати. Він вмів всіх щиро пригорнути до себе теплим, розумним словом і ласкавою усмішкою. Це високого гатунку Людина!

Тому-то, мабуть, і Бог обдарував його таким гарним віком! Дев'ять десятиліть небагатьом вдається дожити. Тим паче, що його життєвий шлях не був із найлегших. Були й переслідування, лиха воєнних і повоєнних років, коли не

міг знати чи тебе не зашлють, як інших українських емігрантів, у Сибір чи хто-зна куди (відомо ж, що у ті часи лишень за те, що ти виявляв себе добрим українцем, міг стати «небезпечним буржуазним націоналістом!»).

Пан Танасій у нашому бухарестському українському колі зараз чи не найстаршого віку. А він ще так гарно виглядає і так добре тримається! На останній зустрічі з нагоди «Свята Шевченка» і «Дня Жінки», що проходила у фестивальному залі СУРу 7-го березня, він разом із учасниками і з «Зорею» бадьоро співав шевченківські пісні і радів, як ніколи, за такий вдалий захід.

Від імені бухарестського СУРу, від ансамблю «Зоря», якого він високо цінить і від всієї української громади хочу побажати нашому ювілярові міцного здоров'я, людського щастя, добробуту і щоб його лагідна усмішка ніколи не зникла із лиця.

Хай благословить Вас Господь Бог, шановний і дорогий наш пане Танасію, разом із сім'єю і подарує Вам

Многая і блага літ!

Ярослава-Орися КОЛОТИЛО

15 березня у Муніципальному музеї міста Бухарест відбулося урочисте відкриття філателістичної виставки «Від Бухареста до Києва – філателістична подорож». Подія відбулася з нагоди відзначення 20-річчя встановлення дипломатичних відносин між Україною та Румунією. Під час заходу була представлена продукція останніх років Українського державного підприємства поштової зв'язки «Укрпошта» та «Ромфілателія». Організатором заходу за ініціативи Посольства України в Румунії виступили «Укрпошта» та «Ромфілателія».

У відкритті виставки взяли участь: Тимчасовий повірений у справах України в Румунії В. Котик, державний секретар Міністерства закордонних справ Румунії Б. Ауреску, радник УДППЗ «Укрпошта» Є. Заєць та генеральний директор «Ромфілателія» К. Попеску. Були присутні також представники дипломатичного корпусу, міністерства культури, представники Музею, Ромфілателії, Міністерства закор-

ВІД БУХАРЕСТА ДО КИЄВА - ФІЛАТЕЛІСТИЧНА ПОДОРОЖ

донних справ Румунії, Посольства України в Румунії, Укрпошти, журналісти і румунська та українська громадськість міста Бухареста.

Державний секретар у МЗС Румунії Богдан Ауреску своєму виступі привітав ідею реалізації у 2013 році спільного випуску поштових марок між Румунією і Україною:

«Особисто, як румунський дипломат, я був свідком численних важливих моментів у двосторонніх відносинах. Але я радий констатувати сьогодні, що відносини між Бухарестом і Києвом зазнали останнім часом нової висхідної динаміки в результаті ініціатив і заходів обидвох сторін по зміцненню взаємної довіри і співпраці. Цей прогрес є результатом нашої спільної наполегливості і відповідальності щодо значимості відносин між нашими країнами. Україна є найбільшим сусідом Румунії. Вона має дуже важливе значення у рівнянні регіональної та європейської стабільності та безпеки. Як держава член НАТО та Євросоюзу, Румунія підтримувала і підтримує європейські прагнення України і безпосередньо зацікавлена в продовженні її європейського

шляху та демократичних реформ.»

Генеральний директор «Ромфілателія» Крістіна Попеску зазначила:

Виступає Віорел Котик

«Румунія і Україна відзначають у цьому році 20-річчя дипломатичних відносин. З цієї нагоди організована ця виставка, урочисте відкриття якої відбулось і в Києві. Експонати, представлені в рамках двосторонньої філателістичної виставки, долучаються до важливої події: відзначення 150 років, відколи Бухарест став столицею Румунії. Виставлені експонати наших колег з «Укрпошти» мають дуже цікаву тематику та дизайн. Ми завжди високо цінили українські філателістичні експонати в рамках міжнародних виставок. Румунські поштові марки посіли минулого року 3 місце

на міжнародній виставці у Китаї. Хочу відмітити той факт, що ми дуже добре співпрацювали з нашими колегами з української пошти. У 2013 році Румунія й Україна здійснять спільний випуск поштових марок».

Представник української пошти Євген Заєць відмітив:

«2012 рік для України особливий. Він ознаменований відзначенням низки ювілейних дат, серед яких 20-річчя встановлення дипломатичних відносин України з багатьма державами та 20-річчя сучасних українських поштових марок. Для вітчизняних філателістів найпам'ятнішою датою є 1 березня 1992 року, коли було введено перші поштові марки України після здобуття нашої державної незалежності. Сьогодні українська пошта має честь презентувати громадськості Румунії колекцію українських поштових марок «Запрошуємо до України». Виставка неодноразово експонувалась на міжнародних конкурсах, де отримала високі оцінки глядачів та експертів. Шановні пані і панове! Цей захід стане запорукою плідного співробітництва між українською та румунською поштами, а майбутній спільний випуск марок тільки поглибить його.»

Михайло ТРАЙСТА

Вітання ювілярів!

ІВАНУ ЛІБЕРУ – 80

Якби Івана Лібера, якому 5 лютого виповнилося 80 літ, охарактеризувати одним словом, то це слово було б – **працелюб**. Та ще з епітетом – **великий працелюб**.

Бо належить ювіляр, котрий народився 1932 року у марамороському селі Рускові, до тих перших когорт української повоєнної інтелігенції, яка вийшла з гущі народу і, доставши учительську освіту, повернулася в народ, щоби сіяти в українських школах «розумне, добре, вічне». Молоді вчителі і вчительки не вважали ні подвигом, ні жертвоністю йти у свої двадцять літ працювати у далекі і нерідко глухі села і присілки Мараморощини, Буковини, в ізольовані від світу українські слободи Дунайської Дельти. Бо таке виховання вони дістали у серетській чи сігетській педшколах від своїх наставників-педагогів, які прибули переважно з Північної Буковини, де у Чернівцях пройшли вишкіл високої національної свідомості.

Якщо мене не зраджує пам'ять, то в одній із зустрічей з Іваном Лібером у Бухаресті, коли він з Юрієм Луканом працювали над збірником українських пісень, для якого я переклав слова кількох румунських пісень, пан Іван признався, що після закінчення педшколи хотів складати (чи таки вже склав?) вступні іспити до бухарестського філологічного факультету, але «на заваді» став йому викладач Константин Драпака, який на той час завідував українською освітою в Румунії.

Він пояснив молодому вчителю, що з вищими студіями ще можна почекати, а із заснуванням українських шкіл у наших селах нізащо не можна зволікати. І так 1951 року Іван Лібер опинився у банатському селі Копачеле, де пустив міцне й глибоке коріння, де працював учителем і директором школи до виходу на пенсію 1994 року.

Не знаю, скільки з ровесників чи шкільних колег Івана Лібера ще активні учасники в житті української громади, насамперед у культурному житті. Мабуть, небагато, бо роки беруть верх над людиною. Та коли є сила духу, якщо робиш те, що дороге серцю, часові ти наче непідвладний, а кожний ювілей – це зарубка на карбі життя, прожитого немарно, прожитого в дужості фахових і творчих сил.

В такій дужості жив і живе Іван Лібер – педагог, композитор, збирач і видавець народнописенної творчості, сурівський активіст, хоровий диригент, батько трьох дітей і чотирьох внуків. Не можна собі уявити культурного життя села Копачеле, банатських українців та української громади в цілому без внеску Івана Лібера.

Плодом збирацької роботи і музичної обробки банатських народних пісень є вихід у світ пісенних збірок «Зелена ліщина», «Черешневий цвіт», «Ой у полі три криниченьки», «Пісні українців Банату» у співпраці з українським етномузикологом Іваном Хлантою», збірник пісень на слова українських поетів з Румунії та інші.

Як диригент Іван Лібер заснував і керує досі хоровим колективом «Зелена ліщина», з яким був присутній на численних фестивалях, в тому числі в Україні, Сербії, Словаччині.

Вже майже півсторіччя, відколи працюю українським журналістом, я ціную професійні і творчі змагання нині 80-річного ювіляра Івана Лібера, незважаючи на певні розбіжності, які деколи виникали між нами у царині сурівської діяльності чи в іншій площині. Можливо, це й неминуче між двома людьми, котрі вже цілі десятиріччя діють на користь національного відродження українців, збереження і збагачення їхніх духовних надбань. Тільки у байдужих до нашої загальної справи може існувати одностайність поглядів, але вона ніколи не буде продуктивною.

Древній філософ, еллінський мудрець Діоген, ходив серед білого дня зі свічкою у руках, мовляв, шукаю мудрої (розумної) людини. На щастя, серед українців такі люди на видноті, а серед них чільне місце належить Іванові Ліберу.

На многая літ, шановний Ювіляре, багато Вам здоров'я і творчої наснаги!

Михайло МИХАЙЛЮК

ВІРГІЛІЮ РІЦЬКОВІ – 75

У передмові до збірника **«Скільки світу – стілький і дива»** (2008), який містить прислів'я і приказки задунайських українців, я відзначав «гідний подиву обсяг роботи Віргілія Ріцька, який півстоліття тому, будучи студентом українського відділення філології в Бухаресті, за порадою незабутнього професора Константина Драпаки, почав записувати пісні, легенди, перекази, прислів'я і приказки своїх земляків».

А тепер, коли фольклористу Віргілію Ріцькові виповнилося 75 літ (народився 6 березня 1937 року у селі Чукурова Тульчанського повіту) можна сказати, не вагаючись, що якби він не послушався тієї поради і якби не проявив протягом понад півстоліття послідовної наполегливості у збиранні пісенного фольклору, досліджуванні історії та побуту нащадків запорізьких козаків, котрі після ліквідації 1775 року Запорізької Січі з веління імператриці Катерини II-ої, щоби не попасти у кріпацтво, подалися на чужину, в пониззя Дунаю, то цілий «материк» української духовності міг зостатися «нерозораною ціли-

ною», чи втрачений назавжди.

Наше твердження потребує пояснення. Від прибуття українців «за Дунай» минуло вже понад двісті років, а від запису їх пісень Хведором Вовком понад 120 літ. Отже, понад сторіччя український фольклорист не мав наслідників, які б продовжували його роботу. А за цей час «сталось багато змін у житті потомків запорожців», як пише у передмові до пісенного збірника **«Іхав козак за Дунай»** (2005) його упорядник Віргілій Ріцько. Він же зазначає, що «внаслідок відходу з життя старших поколінь українців (...) прискореного процесу денационалізації носіїв народнописенної творчості стає все менше і менше».

Переселенці у Дунайську Дельту, насамперед козаки (а згодом і селяни-кріпаки), які нічого не мали, крім зброї і віри Бога, пісні і гострого дотепного слова, не могли висунути з своїх рядів грамотіїв, які б «здогадалися» вести хоч би літопис перебування на той час у турецьких володіннях. Тож про запис фольклорної творчості аж до Хведора Вовка не могло бути й мови. Задунайські українці були

ізольованим острівцем, відірваним лихою долею від рідної землі.

Діти потомків запорожців почали навчатися рідної грамоти аж у 50-тих роках минулого сторіччя, коли у кожній українській слободі було засновано школу з рідною мовою викладання, а в місті Тульчі український ліцей. Тільки в цей період можна говорити про перші паростки свідомої української інтелігенції. Однак і національне відродження задунайських українців було короточасним, бо з політичних причин комуністичний режим розснував освіту рідною мовою. А без школи з материнською мовою навчання і рідної церкви національна свідомість згасає, тим більше в ізольованих від світу українських острівцях у водних безмежжях дельти.

Тому роль випускника Сігетського українського педучилища і української філології в Бухаресті Віргілія Ріцька важко переоцінити. «Один у полі воїн» – він урятував від зникнення і забуття духовні здобутки задунайських українців. Бо якщо, скажімо, у Південній Буковині існували культурні традиції, існувала українська інтелігенція чернівецького вишколу, записувався і друкувався український фольклор, то в задунайських українців таких традицій не було, інтелігенція не встигла сформуватися. В таких умовах Віргілій Ріцько взяв на себе роль першопрохідця-фольклориста. І, таким чином, записи пісенної творчості його земляків лягли в основу першого збірника **«Ой Дунаю, Дунаю»** (Критеріон, 1980).

Одночасно Віргілій Ріцько вже кілька десятиріч вивчає історію задунайських українців і має підготовлену до друку книгу на цю тему. Працює і над монографічними розвідками українських задунайських сіл.

Тому хочемо побажати ювіляру багато здоров'я і снаги, аби зміг завершити задуману роботу.

З роси і води тобі, друже Віргілію! На многая літа!

Михайло МИХАЙЛЮК

«Він вистраждав своє безсмертя»

Цитую з слова, виголошеного радником-посланником Посольства України в Румунії Віорелом Котиком біля погруддя Тараса Шевченка у бухарестському парку «Херестреу», де сьомого березня зібралися представники дипломатичної місії України, Союзу Українців Румунії та української громади Столиці, щоби скласти шану великому Кобзарю з нагоди 198-ої річниці від дня його народження.

Саме стражденне і подвижницьке життя того, котрий з кріпака став «володарем у царстві духа» було лейтмотивом омагіальних виступів перед пам'ятником Поета, чий «Кобзар» став другою Біблією для українського народу. Це підкреслили радник-посланник Посольства України в Румунії Юрій Вербицький, котрий відкрив урочистість, перший заступник голови СУРУ Іван Робчук і радник від українців у Міністерстві культури Ярослава Колотило.

Після промов і покладання вінків квітів до підніжжя Шевченкового погруддя присутні заспівали «Рече та стогне Дніпр широкий».

Потім у приміщенні СУРУ відбувся вечір, присвячений річниці Тараса Шевченка.

Слухаючи виступаючих, їх заклики жити за морально-етичними заповідями Тараса Шевченка, я замислився над тим, чи тепер, на початку XXI-го тисячоліття, запевняння, що чи не кожній українській сім'ї, в Україні і в діаспорі, «Кобзар» лежить поряд Біблії, не є тільки заманливою ілюзією. Справді, від виходу у світ «Кобзаря» численні покоління мали його за настільну книгу, яка вселяла у них надію на «сім'ю нову, вольну» у вільній і незалежній Україні. Цим українці звели своєму Пророку «пам'ятник нерукотворний», до якого «не заросте народна стежка» (так писав Ол. Пушкін про свою творчість, запевняючи, що вона вознеслася «вище Олександрійського стовпа»).

Та чи у своєму врочистому поклонінню, обоженню, пієтеті українці мимохіть не віддалилися від живого шевченківського слова, не винесли його на недосяжний п'єдестал, «недоступний» «дітям нерозумним»?

І тому мало читають Шевченка, обмежуючись тим, що залишилося у пам'яті з шкільних років, чи участю у березневих «шевченкіанах» ширшого чи вузкого діапазону. І я не певен, що кількогадинне чи коротше перебування у дійствах, присвячених національному поету, що «вистраждав своє безсмертя», достатнє для наснаження його заповітним словом. Як не певен, що вернувшись з таких дійств, наш українець розгорне «Кобзар». Інколи у нас

Радник-посланник Посольства України в Румунії Віорел Котик

багато позірності під час шевченківських днів, і тільки деколи ці дні стають культурною подією. Прикладом справжнього вшанування великого Кобзаря можна вважати минулорічне і цього-річне свято в Негостині з участю видатного сучасного українського поета Івана Драча.

Коли йдеться про істинну віру у Шевченка, мені приходить на думку відомий український поет, голова «Просвіти» Павло Мовчан, якого я пізнав у Києві 1990 року на Міжнародному фестивалі української поезії.

Як я писав у репортажі про фестиваль (див. книгу публіцистики «45 років з українським пером», 2009) – «Павло Мовчан безмежно вірить у всесильність і всюдисущість українського національного поета, для нього Шевченко – космічне явище; він живий дух, який стоїть на сторожі України, допомагаючи їй у найтяжчі моменти. Це не містика, це віра, що український народ, крім Всевишнього, має ще одного бога, чий прах спочиває на Каневській горі, а дух, безсмертний, зорить за тим, що відбувається на українській землі, за яку прийняв муки. Навіть та річ, каже Павло, – що Шевченко помер у чужій стороні і його прах перевезено звідти в Україну – не випадковість. Крім життєвого мученицького шляху, він мусив пройти ще один шлях, щоб закріпити в народі волелюбство, національну гідність, прагнення до відродження. Павло говорить з таким переконанням, з таким внутрішнім вогнем, що йому не можна не повірити.»

А поетично-патріотичний момент біля могили Кобзаря Павло Мовчан почав словами: «Тарасе Григоровичу, наш отче єдиний...»

«Обніміться, брати мої, молю вас, благаю!» – закликав Шевченко українців, і цей заклик слухний і сьогодні, зокрема і в нашій громаді, в якій ось уже понад двадцять років немає істинного братання, а є розколи, непорозуміння, амбіції різних самозванців...

Михайло МИХАЙЛЮК

Вшанування пам'яті великого Кобзаря

**Шановні гості з України,
Шановні представники Генерального
Консульства України в Сучаві,
Шановні представники місцевої влади
Дорогі українці!**

За багаторічною традицією українці Румунії завдяки підтримці СУРУ вшановують пам'ять великого письменника і художника, генія українського народу Тараса Шевченка.

Ідеї і творчість Тараса Шевченка стали рішучою силою в справі пробудження та об'єднання українського народу. І навіть сьогодні не втратили своєї актуальності.

Згадаємо лише його слова «обніміться ж, брати мої, молю вас, благаю». Як важливо сьогодні зрозуміти, що лише єдність, оте Шевченкове «єдиномисліє» і любов до рідного допоможуть не лише зберегти, а й примножити наші культурні надбання.

Святкування Днів Тараса Шевченка по усьому світі вже давно стало масовим культурним феноменом. Особливо там, де живуть українці. В Румунії щороку в березні українська громада вшанує пам'ять великого Кобзаря урочистими зібраннями, концертами, літературними вечорами, поетичними виступами у школах, будинках культури в українських поселеннях, в тому числі і на Буковині.

За сприянням Союзу Українців Румунії дотепер в Румунії були споруджені пам'ятники великому Кобзареві в Бухаресті, Негостині, Сату Марє і Тульчі. В місті Сігету Мармацієй діє український лицей імені Тараса Шевченка.

Внаслідок договору між проводом СУРУ та мерією міста Сігет планується спорудити пам'ятник Тарасу Шевченку в парку перед українським лицеем.

Сьогоднішнє свято, яке відбувається в Негостині, Сереті та Палтіну в рамках Днів Тараса Шевченка в Румунії, дає нагоду українцям буковинського краю зустрітися з надзвичайними гостями з України. Це поет Іван Федорович Драч, нагороджений Національною Премією України імені Т. Г. Шевченка та міжнародною премією імені Антонича. Поет удостоївся також премії імені Нікити Стенеску за переклад творів румунського поета; також гостями є представники Чернівецької обласної державної адміністрації та Кам'янець-Подільської міської ради.

Бажаю всім присутнім успіхів, доброго настрою і не забуваймо споминути Т.Г. Шевченка!

**Степан БУЧУТА
Голова СУР**

Депутат у Румунському Парламенті

Представники дипломатичної місії України, Союзу Українців Румунії та української громади Столиці.

Можливий та нескінченний діалог матері

(ЩЕ НЕ СКАЗАНА ЛЕГЕНДА)

Після того як першосотворені люди Адам та Єва согрішили непослухом Божого наказу, Всевишній висилає їх із Едемського саду, кажучи:

– Помножу вельми болі твої і твою вагітність, в болях будеш народжувати дітей!

А чоловікові:

– В поті лица твого їстимеш хліб твій, доки не вернешся в землю, що з неї тебе взято...

І пішли вони землею гірко плачучи. І тяжко поралися, щоб здобувати з тієї землі повсякденну поживу.

І сумно було в Едемі без людини, і пожалів Господь свого творіння, і сказав:

– Додам плодам землі, котрих вирощує чоловік, едемських смаків та ароматів, а жінці-матері додаю божої любові до своєї дитини.

І все це так сталося. І ошчаслиплюється чоловік плодами землі всім тілом своїм, і любить мати дитя всім серцем своїм, всім розумом своїм, всією силою своєю. І так Бог повернув людям насолоду Едемського саду, а в образі дитини повернув свою любов. Але все це не дістається людині без поту чола...

І по сьогодні блаженства сягає людське життя тільки вирощуючи... дитячий садок!

Не знаю чому мені завжди здавалося, що всі матері народжені в місяці серпні. Чи тому, що серпень це місяць, котрий наповнює зерна жита-пшениці пахощами і теплотою свіжоспеченого хліба, чи тому, що насичує овочі і фрукти смаками та ароматами, народженими з пречистої любові, блаженним промінням сонця в родючій лоні блаженної землі, чи тому, що всі роди квітів, після того як подарували люду з неймовірною шляхетністю всі свої божественні кольори, починають заховувати ці таємничі потенції в секретні сундучки незбагнених форм та розмірів, чи все це разом і ще більше. Ні по сьогодні не розтаємничилось мені!

А може, тому, що в нашій українській міфології богині плодючості – це Рожаниці і пов'язані вони з людським народженням, але і з родючістю землі, за що їм приносили безкровні врожайні жертви, тобто те, що давала природа від рослин і тварин. Щодо людського народження, то Рожаниці втілені в образі Лади та її дочки Лелі. Вони зображувалися і у вигляді пари або близнюків – символ найвищої плодючості. «В народі Ладу і Лелю ототожнювали з сузір'ям Великої та Малої Ведмедиць.» (Г. Лозко – Українське народознавство, Київ, 1995).

В послідовності пір року серпень це місяць кінця і початку, кінця літа і початку осені, це кінець-вінець ношів Рожаниці-землі та початок її родів. Саме слово «врожай» називає те, що вроджене Матір'ю-природою.

В народі серпень називають ще «золотим літом», коли діє «золоте правило» збирання врожаю.

За її незрівнянної здібності всі признаємо, що в матерів «золоті руки»!

Мати! Магічне слово! Багато народностей, між котрими і ррами, називають найвищу Богиню – «Matta», тобто Мати.

Мати-земля годує людину, даруючи їй всі свої мінерали у відповідних пропорціях.

Жінка-мати народжує та годує дитину, даруючи їй всю свою любов, всі надбання душі та духу свого роду-народу.

Навіть Всевишній, щоб спасти своє духовне творіння-людину, воплотив Сина свого через Матір Богородицю.

Найвищу освітню засаду названо ще з давен «Альма Матер» – духовна годувальниця! Матір або ще простіше – Мама!

Чи не найспільніше слово у всіх мовах світу!

Чи не єдине слово, котре дитина вимовляє внаслідок тайного ритуалу пізнання! Дитина певний час впізнає Всесвіт пасивно і вкарбовує в свою пам'ять безліч маминих пісень, пестливих слів, таємних запитань та відповідей, а нараз вирішує ввійти у спілкування. Закриті уста відкриваються, голосники вперше бринять означено і дитятко вимовляє вперше:

Ма!

Мати радіє, голубить, сяє любов'ю, а дитя у відповідь повторяє:

Ма-ма, Ма-ма, Ма-ма!

Це магічне слово називає Боже сотворіння, облагороджене незбагненною силою любові, відданості та жертвності, силою продовжування роду, сила що надає людині атрибут вічності.

Це слово-ключ, що відкриває в людині найціннішу її скарбницю: мову! Мовленням людина входить у співвідношення зі своїми ближніми, з Всесвітом. Цю мову всі називають материнською. Українці називають її ще рідною мовою! Це більш ближче до істини, бо це мова рідні, роду, або народу, якого дитина є невід'ємною частинкою. Словом матері здійснюється святий зв'язок дитини з ріднею, з родом та народом.

«Ще в колісці немовля

Слово мама вимовля;

Мама, мамочка, мамуся,

Мати, матінка, матуся

Називаю тебе я,

Рідна ненечко моя!»

Такі слова давно вже стали чи не першим віршем дитини!

Дитину, що знаходиться безпосередньо під впливом матері, називають ще ангелом, а це тому, що мати наділяє дитятко найчистішими моральними повчаннями.

Ви зауважили, що матері часто ведуть розмову зі своїми дітьми без того, щоб діти обов'язково брали активну участь в ній?

Таким чином мама просто вселяє в дитину свої повчання, бо впевнена, що вони залишаться назавжди в душі дитини, незалежно чи вона спілкується з мамою активно, чи ні.

– Синку (донечко), будь чемним та поважливим! Йди краєчком дороги (це на селі!) та кажи людям «Добрідень!» Не дерися з дітьми та не говори погано! Будь уважним на уроках і слухайся вчителя! – чути часто-густо із уст

матері, котра завжди супроводжує своїх дітей від порога хати аж до хвіртки, коли вони виходять поза отчий дім.

Статус матері генетично закарбований в душевній жіночій структурі.

Тайну материнства можна розшифрувати, якщо уважно придивитись до перших спроб дитини робити або вибирати собі іграшки: приблизно стопроцентно дівчинка виготовить або вибере ляльку, а хлопчик хатку чи машинку! Вона лялечці-дитині приспівує, пестить її, навчає, подібно тому що прийняла від своєї матері:

– Люлі, люлі! А-а-а!

З'їли вовки барана,

А ягничку пси, пси, пси,

Ти...(Марійко) спи, спи, спи!

Діалоги, прямі чи не прямі, з майбутньою дитиною продовжуються і в юності дівчини.

– Я колись навчу мою дитину бути більш відважною за мене, боротись за правду, бути рівнохребетною, не дозволяти ... – частенько чути, якщо прислухатись до юначих бесід.

А якого значення, для матері і для дитини набирає їхній діалог в період вагітності?!... В лоні жінки-дружини здійснюється Божественне втілення подружньої любові. У родині і в суспільстві вагітну жінку оточують особливою увагою, це час здійснення Божественного статусу жінки-матері! Життєдайна енергія матері викликає із Всесвіту найкрасивіші риси для своєї дитини.

– Дай Боже моїй/моєму ... чи хлопчику, чи дівчинці, по-перше, здоров'я, по-друге ... здоров'я, по-третє ... здоров'я! А ще додай по крихітці щастя, вроди, розуму і працелюбності! Молю Тебе ніч і день! – чути не раз і не два з уст матері.

Своїми молитвами жінка-матір викликає енергії добра і краси, втілює їх в свою дитину, зміцнюючи людську силу в боротьбі зі злом. Таким чином, вона, мати, стає співучасником формування совісті своєї дитини, здорового морального генофонду її роду.

Таємний зв'язок дитяти з обома батьками найглибше виявляють українці-гуцули; мати у їхнім мовленні це неня, а батько – неньо!... Бо батьки, неня і неньо, співучасники в плеканні

Євсебій ФРАСИНЮК

(Закінчення на 10 стор.)

Можливий та нескінченний діалог матері

(ЩЕ НЕ СКАЗАНА ЛЕГЕНДА)

(Продовження з 9 стор.)

(нянчити = плекати, виховувати), і тілесним, і моральним, що є особливо важливим в українському менталітеті.

Ця істина складена в народній мудрості таким висловом: «Людиною, по-перше, народжуєшся, а потім стаєш!»

Після народження біля двох років тільки материнська рідна мова сприяє максимальному розвитку розумових властивостей дитини, твердять науковці, тому що початки її інтегрування у родинний всесвіт відповідають вповні духовному генофонду, роду, закарбованому в ній.

Мовою і піснями, звичаями і традиціями, сміхом і плачем, розвагами і працею, прикладом і залученням мама вливає в дитину мудрість роду, моральні кодекси і весь арсенал здатностей відтворювати гармонію природи.

*«Мамо на, мамо дай,
Бо ти мама на те, знай!
Як заляпав чоботята,
Щоб сховатися від тата,
Ти до мами утікай!
Посварить, покричить,
Поцілує і простить!»*

Хоча звучать ніби по-дитячому, такі рядки, вважаю я, торкаються особливих значень початкової виховної мудрості.

Ніхто не в змозі так глибоко і ґрунтовно вплинути на формування людини, як це вдається матері. У мами дитина знаходить відповіді на всі основні запитання життя, а у рідній мові, пізніше, знаходить відповіді на всі основні запитання духовності свого роду:

- Мамо, а чому падає дощик?
- Це тому, щоб ти виріс міцним та високим ...
- Мамо, а чому сяє сонечко?
- Це тому, щоб ти був веселим та щасливим.
- Мамо, а чому я українець?
- А тому, що ти пра-правн-ук мудрих Ук-ів, що ук-орінили свою на-ук-у та ук-ріпили в Ук-раїні свій ук-раїнський ук-лад! ...

Скільки мама і дитина в живих, чи дитина дитиною, чи вже дорослою людиною, діалог між ними віч-на-віч, чи на відстані, починає взагалі таким простим але глибинним запитанням:

– Як тобі, душе моя? ...

Це запитання, на мою думку, містить в собі все те, що сказало людство дотепер про

материнську любов. Наважуюсь сказати, що це запитання чуємо час від часу протягом цілого нашого життя, наче перебуваємо в парадоксальній існуванні: ми колись перебували у маминім нутрі, а тепер мама перебуває в нашій нутрі, чи вона в живих, чи, на жаль, вже в зоряних просторах!

Щодо зоряних просторів, дитиною я не раз запитував:

- Мамо, скажіть будь ласка, а що то зорі?
- Зорі, то душі народжених-живих людей.
- А чому вони подеколи падають?
- Це знак, що десь то людина перейшла у світ усопших..., з прихованою мудрістю, відповідала мама.

Сьогодні, коли задивляюсь в зоряні простори, захоплений серпневим зорепадом, і зараз чую той знайомий голос.

- Ну, синку, а що то зорі?
- То очі всіх матерів, що і в небесах тремтять над долею своїх дітей!
- А чому зорі подеколи падають? – припливають ніжні звуки.
- Коли дитина в небезпеці, мати кидається з висоти на поміч! – тихо шепчу я.

Звідки взяли в мені такі відповіді? Я відчував себе наче винуватим... Невже зрадив одне із маминих повчань? ... Я вдивлявся з запалом в безконечний зоряний простір і ніяк не міг розрізнити, чи то дві зорі спускались, чи то дві сльозини підіймались!... Я чомусь благав пробачення!

– Мамо, мамочко, матусю! ...

Вісімдесятирічний ветеран Другої світової війни сержант Трайста Михайло гордиться тим, що він останній з добровольців Верхньої Рівни.

Про те як пішов у добровольці, про фронт, про своє поранення і повернення додому Трайста Михайло розказує:

– Було нас 28 добровольців, ми справді пішли добровільно на фронт, так би мовити, були першою серією, а решта... були примушені, їх силоміць забрали на фронт і теж добровольцями зарахували. Багато з нас не повернулося, інші повернулися каліками, контуженими і важко раненими, – зітхаючи розповідає. – А нас обдурили. У село прибув червоноармійський офіцер і доручив кільком «ґардіштам» шукати хлопців, які б хотіли пійти добровільно на фронт. Спочатку вони обманювали нас, що ніби не поведуть на фронт, а будемо панами в селах, крізь які пройшов фронт. А вже потім брали насилу, хлопці втікали, ховалися, але їх ловили та вели.

Того '44 року була дуже гарна, довга, тепла осінь, няньо вівчарив у полонині, а я господарював вдома з меншими братами. У мене було чотири молодших братів і три сестри. Я покосив отаву і зібрав все з поля та ниви, а коли няньо прийшов з полонини, почав сварити мене чому я зібрав кукурудзу, бо прийдуть руські солдати та заберуть, і так щоднини сварив мене та гриз, поки я вирішив піти у

МИХАЙЛО ТРАЙСТА - ОСТАННІЙ З ДОБРОВОЛЬЦІВ ВЕРХНЬОЇ РІВНИ

Михайло Трайста з Федором Гріжаком

добровольці.

І так «ґардішт» Лаврюк Павел зібрав нас, 28 добровольців, і повів через Стижерет та Ясинник у Полян (Вишавську Долину). Дорогою ми мусіли марширувати у колоні, як солдати. У Полян ми перейшли через Тису і він повів нас до Трибушан, де передав військовим, які повезли нас грузовиками до Сигітської Комори, де ми переночували. А звіди другого дня вранці повезли нас до Солотвини. В

Солотвині ми навантажили грузовики міхами з сіллю і вирушили далі до Хуста, звідки нас повезли далі возами, від села до села, поки дійшли до Свальова, де таки того вечора, хочай були змучені після такої довгої дороги, почали навчання, пізнання військових чинів, а другого дня почали військову муштру. Два тижні ми були в нашому одязі, в якому вирушили з дому, а опісля нас зодягли у військові форми, це нас дуже обрадувало всіх, бо військовий одяг був новий. Ми скоро вивчили все, що нас учили, а головне стріляти, розбирати зброю, для нас все те було дуже цікавим. А старшина, який нас вчив, коли приходив у контроль капітан роти Карасьов, чи командир батальйона капітан Корнелов, то скаржився на нас буцімто ми нічого не вміємо і йому важко нас учити, а ті весь час повторяли йому: «Нада учіть! Нада учіть!». А коли відходили, то ми сиділи, курили і розмовляли про всяку всячину, не муштрував нас, як інші старшини своїх рекрут.

Одного ранку прибуло багато військових грузовиків, правда, нам не казав ніхто нічого, але кожен з нас знав добре, що це по нас прийшли, щоб відвезти на фронт, і через два дні так і сталося. Нас повезли на фронт. Я був у грузо-

вику, який ішов попереду, шофер наче був сліпим, або п'яним, бо повів грузовик через підірваний снарядами міст, але ми закричали і встиг зупинити, та, розвертаючись, перекинув грузовик, трохи бракувало, щоб нас всіх не повбивав. Якось ми поставили грузовик на колеса і повіз нас до Січовців, де мене було призначено на кухню допомагати куховарам варити їду. Я дуже зрадив цьому, та моя радість була короткою, бо через чотири дні прийшов наказ, що маємо ступати у першу лінію фронту. Нам дали нові автомати, яких ми чистили від масла, йдучи дорогою до першої лінії. Вечором ми дійшли під один великий ліс, по той бік якого були німці. Там нас поставили в лінію на відстань десять ступнів один від іншого і ми рушили вперед, поки нас не замінили інші, а ми зупинились відпочивати та відпарити одяг. На фронті парили одяг над залізними бочками з кип'ячою водою, треба було дотримувати білизну чистою, бо кожного ранку перевіряли ошийки, а якщо в когось знайшлася блоха чи вош, то скоро брали і вели на дезінфекцію. І так ми йшли з фронтом уперед спокійно, що я навіть і дивувався – що то за фронт?.. Сиди собі два-три дні, відпочивай, а потім знову у першу лінію і вперед. Та той спокій скоро закінчився і ми переконались на власній шкірі, що значить фронт, який то спокій.

(Далі буде)

Міхаєла Лариса ТРАЙСТА

Одного зимового морозного дня ми прибули в Телицю. Телиця – невелика слобода, розташована під лісом на пагорбках. Тут ми зайшли до нашого першого брата Максима. В слободі Максима знають за мельника, хоч він ніколи мельником не був. Мельниками були його батько Іван та його дід Андрій. Може, його називають мельником тому, що він живе на краю слободи, де колись був водяний млин його діда, а потім батька. Максим працьовитий. Ще любить він жартувати, завжди жартує. Тепер болять його ноги, але не журиться, «бо від болі ніг не помирають». Він добрий господар. Навколо бувшого млина, навколо хати має приблизно два гектари землі. На південь від його города почерез дорогу починає широколистяний ліс, а на півночі, під горбком, знаходиться його хата. Під горбком фруктовий сад. Тут ростуть і родять черешні, вишні, яблуні, груші, сливи, горіхи, гутулі. В саду знаходяться біля 20-25 вуликів. На подвір'ї конюшня, саж, загорода для птиці. Він вирощує кількох свиней і 30-40 курей, 25-40 індиків, 20-25 гусей і багато цисарок.

Треба замітити, що через його город протікає річка Телиця, яка колись рухала водяний млин. На берегах річки Максим вирощує городину.

Надворі все було біло, засніжено. Був і сильний мороз. Максим привітав нас і запросив до хати. Тут було тепло і приємно. Замерзлі, ми сіли на лежанку. Щоб швидше нагрітись, Максим пішов до погреба, наточив кухоль вина. Вино нагріло нас, але й розв'язало нам язика.

В хаті була присутня і молодиця Ірина. Ось що розказала нам Ірина:

«Відвідую я моїх батьків рідко, раз чи два рази в місяць, хоч живу недалеко від Телиці. Дуже рідко, не скільки хотілось би і не скільки потрібно було б. Хотілося б приїзжати додому частіше, допомогти їм більше, звільнити їх від труднощів, які згорбили їм плечі. Вони мої батьки, вони мені милі. Для мене вони мають майже той же вік, який мали тоді, коли я була

дитиною. Та деколи розпадаються чари і бачу, що час залишив і на них сліди.

Жалію, що постаріли, що їх кроки не такі спритні, як раніше були, і не можуть робити стільки, скільки хотіли б. Отримали землю. Ну і що? Земля їм потрібна тепер на старість? Якби мали гроші, могли б оплатити польові роботи. Інакше виглядали б. Не тряслись би руки у мого

батька після цілого дня косовиці. Він у 67 років відчуває себе умореним.

У молодості, коли міг робити, мусів курсувати до будівельної площадки, а мати повинна була сама справлятися з господарством, з двома дітьми і з роботою в колективному господарстві. А тепер, на старість, коли б тихо відпочити, вони трудяться, наче мали б ще женити чи заміж віддавати, як каже мати. Річ не тільки в цьому. Хто не жив на селі, той не розуміє, що там, в громаді, між старими людьми, існує ще змагання, існують амбіції і любов до добре зробленої роботи. Який анахронічний погляд, подумаєте. Все ж таки він існує! Хіба можеш спізнитись з посівом кукурудзи? Можеш спізнитись з обрізанням і в'язанням виноградника? Можеш мати бур'яни у винограднику? Треба мати хоч коня, корову, кілька овець, свиню і кілька квочок з курчатами. Можеш бути на сміх села? Тоді чому живеш на світі? (Так сказав би батько).

Певна річ, тяжко все це робити. Коли тобі 66-67 років, скільки мають мої батьки, можеш зістатися на сміх людей? Не треба бути поряд з

людьми? Треба! Скільки зможуть ще боротися з життям? Бог знає! Добре було б, якби я могла подарувати їм хоч рік спокою, щоби вони призабули, що пенсія мала, а нужди великі.

І зі всіма цими недоліками вони не виходять на вулицю протестувати! Мовчки терплять. Тільки небесні птахи бачать їх терпіння і веселять їх своїм співом в літні сонячні дні. І вони знають радуватись співом жайворонка чи зозулі, знають, що їх залишив Бог для радості людини. Ще знають радіти квітами і ягнтями, телятами чи курчатами, які оживляють двір.

Може, вони бачать їх як нас, дітей, які пішли у світ, які у вихорі життя забувають про них. Їм вистачає і мало! Вони знають, що і в нас турботи і не просять багато від нас. Вони приготвлені для «великого переходу». «Не плачте, що ми, старі, повинні помирати». Вони все це сприймають бузтурботно, спокійно.

І, думаючи про нас, дітей, які виїхали далеко, щоб увільнити нас від турбот, витрат, мали силу замовити собі «труни» після того як приготували одяг і посуду, яких роздають за поману після смерті. І зберігають їх на призьбі, і не бояться, дивляться на них, знаючи, що настане день, коли вони відійдуть з цього світу без ніякого багатства.

На початку батько не хотів бачити свою «труну», та мама переконала його: «Не бачиш, чоловіче, що в наш час буває все тяжче. Звідки наші діти матимуть гроші, мають і вони свої рахунки?!»

Вони відчувають здалека, коли я весела, коли сердита, чи коли рішаю їхати додому. І тепер, коли їх відвідую, бачу їх на полі, чекаючи снігу для наступного року: вродить пшениця? Яка буде кукурудза?

Господи, пильнуй над ними, і зроби їм ясну старість, тиху і без турбот! Поможі їм перенести старі тіла легше, ніж сніжинки.

Віргілій РІЦЬКО

– Пообіцяй богові, що як помру, то по моїй смерті ти нікого не любитимеш.

– А якщо не помреш?

Справи сімейні

– І де була моя голова, коли я погодилась вийти за тебе заміж.

– На моєму плечі.

А того

– Ярино, чого в тебе чоловік такий брудний ходить?

– А того. Щоб чужі жінки не залицялися до нього.

Із журби

– Що ви, кумо, так швидко знову вийшли заміж?

– Із журби, куме, із журби. Не було з ким сваритися.

Брехачі

– У нас, на Мараморощині, така спека, що у мухи крила абгоряють.

– То нічого. У нас в Банатах у спеку курям дають морозиво, аби не несли варені яйця.

Микола КОРНИЩАН

Вечір Шевченка і День Жінки в Готлобі

11 березня у домівці СУРу села Готлоб (повіт Тіміш) був організований вечір Тараса Шевченка, традиційний захід, присвячений життю і творчості національного поета України. Водночас було вшановано і наших жінок з нагоди 8 березня.

Завжди на цьому святі присутня вся сім'я автора цих рядків. Були запрошені і присутні кілька українських родин.

Були пісні, вірші, анекдоти, жарти. Свято відкрив поет Микола Корнищан-молодший з Варіяша, який переказав біографію Т. Шевченка. Адріян прочитав з «Кобзаря» кілька віршів, а Алекс сказав кілька віршів про матір-жінку.

Дальше всі ми заспівали «Реве та стогне Дніпр широкий». Одотя Корнищан і Марія Крішан заспівали «Пісня про рушник» на слова Андрія Малишка. Передаю цю гарну українську пісню.

ПІСНЯ ПРО РУШНИК

Рідна мати моя, ти ночей не доспала,
Ти водила мене у поля край села,
І в дорогу далеку ти мене на зорі проводжала,
І рушник вишиваний на щастя дала.

І в дорогу далеку ти мене на зорі проводжала,
І рушник вишиваний на щастя, на долю дала.

Хай на ньому цвіте росяниста доріжка,
І зелені луги, й солов'їні гаї,
І твоя незрадлива материнська ласкава усмішка,
У засмучені очі хороші твої.

І твоя незрадлива материнська ласкава
усмішка,
У засмучені очі хороші блакитні твої.

Я візьму той рушник, простелю наче долю,
В тихім шелесті трав, в щебетанні дібров.
І на тім рушникові живе все знайома до болю:
І дитинство, й розлука і вірна любов.

І на тім рушникові живе все знайома до болю:
І дитинство, й розлука і твоя материнська
любов.

В кінці свята всі присутні просили мене сказати кілька анекдотів, жартів. Подаю кілька з них.

Як прийде

– Уявляєте, мій чоловік не вернувся сеї ночі додому!..

– Що? Може, з ним сталося нещастя?

– Ні, але станеться, як прийде.

Коли що можна

– Солодка моя, я би тебе щось попросив.

– А що, мій любий?

Втома, сонливість, перепади настрою, блідий вигляд - ось вірні «супутники» першого весняного місяця

Причин у такого стану кілька – це і гіповітаміноз, адже організм уже вичерпав накопичені за літо вітаміни, і різкі перепади атмосферного тиску, які б'ють по артеріальному тиску. Тому ми вирішили розповісти про те, як допомогти своєму організму справитися з весняними проблемами, щоб повною мірою насолодитися довгоочікуваним потеплінням.

Гастрит

Вихід із зимового стилю життя дається нелегко органам шлунково-кишкового тракту. Насамперед тому, що взимку ми харчуємося важкою їжею, а з початком весни намагаємося переключитися на більш легкі, рослинні продукти. Організм тут же починає чинити опір, і з'являються ознаки гастриту: біль, дискомфорт і важкість, що виникають у верхній частині живота (частіше після їжі). Якщо не звернути на це увагу, може розвинути виразка. Тому при цих симптомах зверніться до гастроентеролога. Він выпише вам препарати, що блокують кислотність, і антибіотики (оскільки в загостренні гастритів винна бактерія Хелікобактер пілорі). З рецептів народної медицини можна порекомендувати олію з обліпихи (1 / 2 дес. ложка за півгодини до їди 5 разів на день, протягом 2-х тижнів) і настої квітів календули та кореня айру (по 50 мл за годину до їди 4 рази на день). Крім того, важливо пам'ятати, що негативні емоції – прямий шлях до хвороб шлунково-кишкового тракту. Тому не забувайте в цей період попиту чай на основі м'яти і меліси.

Тиск

Артеріальний тиск реагує на перепади атмосферного. А так як вони часто трапляються навесні, то може загостритися гіпотонія та гіпертонія, а також вегетосудинна дистонія. Щоб допомогти собі в цей період, постарайтеся висипатися. Також протягом дня контролюйте тиск, щоб він не перевищував 140-90 мм рт. ст. Якщо ж у вас знижений тиск – саме час зайнятися бігом, похати кататися на велосипеді або піти на заняття з фітнесу. Вечорами та гіпо-, і гіпертонікам можна приймати контрастний душ (але не пізніше 20.00) – він тренує судини.

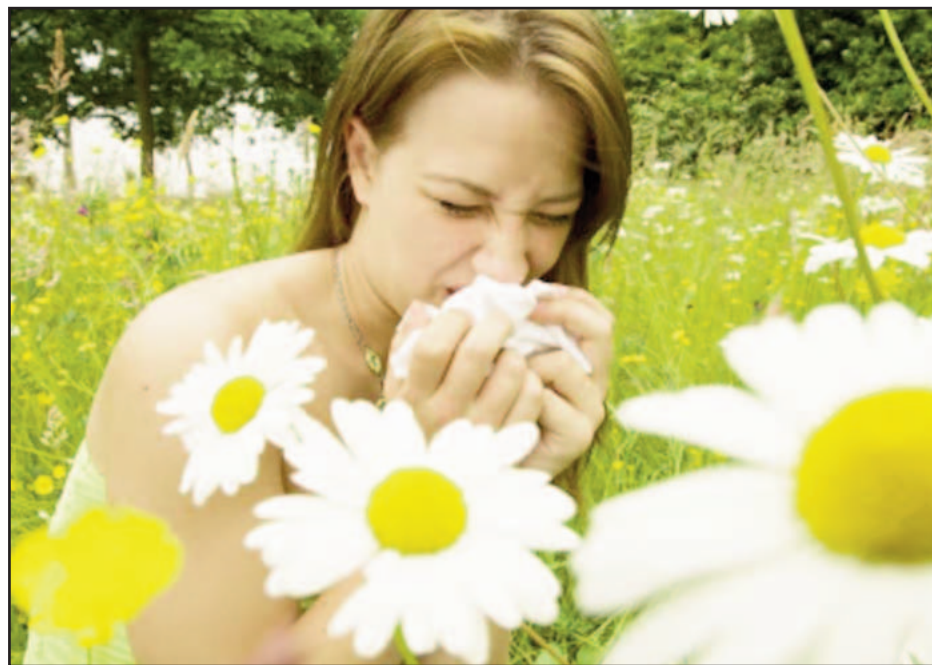
Гіповітаміноз

Навесні багато хто з нас відчуває слабкість, швидку стомлюваність, зниження працездатності. Все це ознаки гіповітамінозу – браку вітамінів. На першому місці – дефіцит вітаміну С, на другому – групи В, на третьому – А. Щоб заповнити втрати аскорбінової кислоти, потрібно в день з'їдати на вибір: 300 г квашеної капусти, 3 апельсини, 5-6 мандарин, 1-2 ківі. Вітамін А постачають овочі помаранчевого і червоного кольору (наприклад, в день можна з'їсти 1 кг моркви, 1,5 кг солодкого перцю), жовток (3 шт.) і печінка (300 г). Вітаміну В1 багато в свинині, бобових, висівковому хлібі. Діти більше інших гіповітамінозів схильні до дефіциту вітаміну D (кальциферол). Це пов'язано з тим, що вони

недоотримують вітамін з їжею і з тим, що не вистачає сонця. Справа в тому, що кальциферол нормально засвоюється тільки при наявності ультрафіолету. А цей вітамін регулює засвоєння кальцію і фосфору – головних будівельних мікроелементів кісток. В результаті у дітей розвивається рахіт – захворювання, що виявляється деформацією скелета. Є нестача вітаміну D в зимово-весняний період і у дорослих людей. У них стоншуються кістки, вони стають схильними до переломів, особливо в літньому віці. Цей стан називається остеопороз. Крім харчування (на кальциферол багаті молоко, масло, печінка тріски, риб'ячий жир), допомогти боротися з нестачею кальциферолу «і старий, і молодий» допоможе солярія або «синьої» лампи.

Поліноз

Зараз з'являться котики, а скоро будуть перші квіти. Вся ця краса може викликати алергію. Тому, якщо ви алергік, готуйтеся до весняної «атаки» заздалегідь. Затягніть вікна марлею або поставте антимооситні сітки, які потрібно щодня протирати вологою губкою; зволожуйте штори і фіранки; поставте в квартирі будь-які ємності з

водою або використовуйте очисник повітря із зволожувачем. Після повернення додому приймайте душ і обов'язково мийте волосся. Промивайте носоглотку водою і змащуйте слизову носа дитячим кремом. Якщо у вас є домашні тварини, їх теж доведеться часто купати. На тривалі прогулянки виходьте після дощу, коли більша частина пилу прибіта до землі. І перестаньте сушити білизну на балконі, адже пилоса осідає і на ньому.

Суха шкіра

У весняний період наш організм страждає через нестачу вітамінів. А на шкіру насамперед впливає дефіцит вітамінів групи В. Саме через нього у куточках губ з'являються виразки, а шкіра обличчя і голови починає сильно лущитися. Щоб заповнити нестачу вітамінів, їжте будь-які висівки (пшеничні, житні, ячмінні, рисові, гречані). Також шкіра сохне через втрату вологи. Щоб допомогти їй, випивайте щодня 1,5-2 літра звичайної, негазованої води. Також протягом дня, особливо якщо ви працюєте в офісі, де повітря пересушене, розпилуйте термальну воду. А ввечері протирайте шкіру обличчя липовим настоєм. Щоб його приготувати, 1 ст. л. сушених квітів липи залийте окропом. Через 10-15 хвилин воду злийте і додайте в неї крапельку меду. Протріть обличчя за допомогою ватного тампону, а шкіра нехай висохне сама. Потім нанесіть легке зволожуючий засіб. Для сухої шкіри використовуйте крем з оливковою олією. На змішану і нормальну шкіру слід наносити легкий крем, на основі гіалуронової кислоти або гліцерину. А для жирної досить легкого гелю.

Сторінку склала Тереза ШЕНДРОУЮ

Михайло ТРАЙСТА

*«Рано-ранесенько встану, як ніколи,
Зайчики сонячні грають у вікні.
Так мені весело, бо іду до школи
І співаю радісні пісні!»*

(Наталя МАЙ)

(Осінь 1932 р.)

– Де-ре-бе, де-ре-бе... – наспівує тонітоур Гутман.

– Де-ре-бе, де-ре-бе... – щебечуть, наспівують маленькі соловейки...

– Дю-ні-рі кі-шмо-дар...

– Дю-ні-рі кі-шмо-дар... – повторюють діти.

– Чіок, сок-том, чіок, сок-том... – намагається перекичати інших дітей Андрійко, аби тонітоур бачив, що він любить учитися і що не є початківцем у мадярській мові, бо він уже знає лічити по-мадярськи: «еть, кети, гаром, неть, ит, гот, гейт, нюлц, кіленц, тіз», а також дідусь Николай навчив його:

*«Нем тудом мічінал,
кічіт чупро нудьконал...»*

А бабуся Гафія радила вклоняться по-румунськи: «Буни зіуа!» та «Доамне ажуте!».

Правда, і ґодзготу Ґоджя навчав їх, коли вирушали із школи додому, ставлячи їх по двоє:

– Зустрінете волошина, то всі разом вклоняться гарно: «Буни зіуа!», зустрінете

Швага: «Одьон Іштен!», зустрінете жида: «Добрий день!», а нашим верхнянським християнам завжди вклоняйтесь: «Слава Ісусу Христу!»

Любив Андрійко ходити до «Руської ошколи», як любив і своїх вчителів: панночку Чіч, Гутмана та Ґоджу. В школі вони гралися досхочу. Візьме їх панночка Чіч в колесо і вчить співати:

*«Сидить медвідь на колоді
Та фасулі лущить.
Пелехата ся удає,
Кострюбата друщить...»*

Після чого граються в «Ангела з погаром та дідька з вилою», «Де стоїш?», «Іше тіше», «Чиє горнятко?», а потім знову вчить їх:

*«Ходив жужь по жужині,
А дівчина по каліні.
Ходи дівча до суботи,
Будуть сукня та й чоботи...»*

А тонітоур Гутман вийде на сходи з повним горнятком і розсіє по всьому подвір'ю зернини кукурудзи або квасолі, а вони змагаються одне перед іншого назбирати чимбільше зернин, за що тонітоур хвалить їх. «У тебе найбільше за всіх...», «А ти найчемніший за всіх...», «А в тебе найдрібненькі, ти не боїшся роботи...», і так знайде для всіх по добромому слову.

Кожної середи та п'ятниці ґодзготу Ґоджя вчить їх кошики з вербових прутиків

**«ЩЕБЕЧУТЬ, НАСПІВУЮТЬ
СОЛОВЕЙКИ...»**

(Уривки з роману)

плести, а опісля знову беруться за книжку:

– Де-ре-бе, де-ре-бе... – наспівує тонітоур Гутман.

– Де-ре-бе, де-ре-бе... – щебечуть, наспівують маленькі соловейки...

ОЙ ЛЮДИ, ЛЮДИ!.. ЧОМ ВИ ЛИЦЕМІРИ?..

*«О лицемірство душ людських!
Серця, підлотою окрадені,
каліки ниці, жебраки!»*

Василь СТУС

У тридцять років виглядав ніби п'ятдесятку збирався розміняти – постарів бідуючи, по корчмах ночуючи, бо таким, як він, хоч будень, хоч неділя – свято!..

«Добре йому пити-гуляти, корчмами співати, чарки перекичати, бо не за своє п'є, а за братові волики, за Іванів кривавий труд, за його важку муку, бо Іван був ґазда, а він, дивиться, який розбишкуватий! Будь-що поцупає, і до жида за горівку тягне. Все пропив, ні простиня не має ліжко застелити, в ячниці хропе, як веперь, а в хаті вітер свище, – одні діри в стінах, бодай би мохом попробонопачував. А він чим прокинеться, прямцем до корчми тьопає, а як присотається до пляшки, то вже...» – язичили люди про Василя Бурсука.

Ой люди, люди!.. Чом ви лицеміри?.. Язичите, язичите, ротами молотите, язиками плещете, словами шльопаєте, але від чарки не відмовляєтесь. До нього кланяєте, паном величаєте, ґаздою називаєте: «Аби-сте здорові, пане Василю!», «За ваше

здоров'їчко, газдо!» і випиваєте, – волики пропиваєте, про «Іванів кривавий труд» та «важку муку» забуваєте.

А Василь гордо шкірився до людей, кланяв і на всю корчму горланив:

*«Горівочко яковита,
Жиди тя варили.
За столиком яворовим
Легіні тя пили...»*

«Пий, Василю, гуляй, веселися, бо недовго доведеться тобі хвицатися циба-тими ногами. Groшенята нині-завтра минуться, а післязавтра знову почнеш присікатися: «Беріть, пане Дувид!.. Дайте скільки захочете, лиш беріть!..». Уже почав Іванове майно протринькувати, бо про своє давно забув, – порозхлебтував його із «газдами», а опісля почав розбогарадити, та «газди» забули з ким він своє майно прогайнував, а тепер знову: «За ваше здоров'їчко, газдо!» Та мине, забудуть!.. Жаль Івана, якому десь в яругах кості зогнили», – міркував Дувид, дивлячись на Василя Бурсука, який гордо шкірився, до людей, кланяв і на всю корчму горланив:

*«Та дай, жиде, горівочки
На віру, на віру.
Прижену ти бараника
На сятю неділю...»*

– Давай, Дувиде, ще пляшку, поки в мене є гроші, бо на віру не даш, клятий гамбро-злю, чорт би з тебе шкуру дер! – крикнув на Дувида Василь і продовжив почату співанку:

*Прижену ти бараника
Та й по баранови,
Лиш дай, жиде, горівочки
Май по погарови!..»*

– Пийте, ґазди, гуляйте, і не забувайте, що Василь Бурсук не сякий-такий!..

А люди випивали, паном його величали, газдою називали:

– За ваше здоров'їчко, газдо!

– Аби-сте здорові, пане Василю!

– Сто літ дай вам Боже!

Ой люди, люди!.. Чом ви лицеміри?..

Графіка: Марини Глопіна

І ГЕНІЇ БУЛИ ДІТЬМИ... ТАРАС ШЕВЧЕНКО

9 березня ми відзначаємо день народження великого українського письменника Тараса Шевченка.

Народився майбутній поет в селі Моринцях Звенигородського повіту (нині Черкаська область) в сім'ї селянина-кріпака. Через два роки родина переїхала до села Кирилівка.

Ріс Тарас розумною, допитливою дитиною, хотів усе знати. Наслухавшись розповідей про залізні стовпи, які нібито підпирають небо, він загорівся бажанням подивитися на них і пішов їх шукати.

З церковнослов'янських релігійних книг у школі сільського дяка хлопчик отримує перші скупі знання, а разом з ними і суворі кари та знущання вчителя.

У дев'ять років малий Тарас залишився без матері. Життя в сім'ї стало нестерпним, коли батько одружився з вдовою, яка мала трьох своїх дітей. Хлопчина змушений був терпіти знущання лихої мачухи. В одинадцять років став Тарас круглим сиротою. Після батькової смерті почалося поневіряння хлопця по чужих людях.

Змалку в Тараса прокинувся талант художника. Це було не звичайне дитяче захоплення. Вугіллям, крейдою чи олівцем він малював скрізь, де міг: на стінах, на дверях, на папері. Прагнення навчитися малювати водило хлопчика від села до села у пошуках вчителя. Був він за «школяра-попихача», тобто наймита, в обов'язки якого входило рубати дрова, носити школярам воду; терпів знущання вічно п'яного дяка. Після декількох років поневірянь він стає слугою пана П. Енгельгардта. Однак любов до малювання не покидає Тараса.

Одного разу пан з панею поїхали на бал. Скориставшись їхньою відсутністю, хлопець засвітив свічку і став перемальовувати

Рано залишившись сиротою, Тарас Григорович на все життя зберіг любов до дітей. Своє сердечне ставлення до дітей висловив у багатьох поетичних творах. Поезії «Зацвіла в долині червона калина», «Тече вода з-під явора», «Мені тринадцятий минало», «Садок вишневий коло хати» та інші входять у дитячі душі змалку.

Одним з найкращих дарунків для дітей серед небагатьох прижиттєвих видань Т. Шевченка була остання його книжка – «Букварь южнорусский» (1861) – посібник для початкового навчання. Це перший підручник для навчання грамоти в школах України, написаний літературною мовою.

Услід за «Букварем» письменник мріяв написати ряд підручників для початкової школи, однак передчасна смерть не дала йому здійснити свої задуми.

портрет козака Платона, на чому був спійманий і жорстоко побитий. Але ця подія не пройшла безслідно: пан захотів мати власного художника і віддав «козачка» на чотири роки до живописця В. Ширяєва. Стверджують, що саме тоді Тарас почав складати і свої перші поезії.

Поступово Тарас знайомиться з талановитими художниками – І. Сошенком, К. Брюлловим, В. Жуковським та іншими. Друзі вирішили визволити його з кріпацтва. Для цього вони розіграли в лотерею портрет В. Жуковського, написаний К. Брюлловим, і за 2500 крб. викупили Тараса у поміщика.

Маленькій Мар'яні

Рости, рости, моя пташко,
Мій маковий цвіте,
Розвивайся, поки твоє
Серце не розбите,
Поки люди не дознали
Тихої долини,
Дознаються — пограються,
Засушать та й кинуть.
Ані літа молодії,
Повиті красою,
Ні карії оченята,
Умиті сльозою,
Ані серце твоє тихе,
Добреє дівоче
Не заступить, не закрис
Неситії очі.
Найдуть злії та й окрадуть...

І тебе, убогу,
Кинуть в пекло... Замучишся
І прокленеш Бога.
Не цвіти ж, мій цвіте новий,
Нерозвятий цвіте,
Зов'янь тихо, поки твоє
Серце не розбите.

Мені тринадцятий минало...

Мені тринадцятий минало.
Я пас ягнята за селом.
Чи то так сонечко сіяло,
Чи так мені чого було?
Мені так любо, любо стало,
Неначе в бога ...
Уже прокликали до паю,
А я собі у бур'яні
Молюся богу... І не знаю,
Чого маленькому мені

Тойді так приязно молилось,
Чого так весело було?
Господнє небо, і село,
Ягня, здається, веселилось!
І сонце гріло, не пекло!
Та недовго сонце гріло,
Недовго молилось...
Запекло, почервоніло
І рай запалило.
Мов прокинувся, дивлюся:
Село почорніло,
Боже небо голубеє
І те помарніло.
Поглянув я на ягнята!
Не мої ягнята!
Обернувся я на хати —
Нема в мене хати!
Не дав мені бог нічого!..
І хлинули сльози,
Тяжкі сльози!.. А дівчина
При самій дорозі

Недалеко коло мене
Плоскінь вибирала,
Та й почувала, що я плачу.
Прийшла, привітала,
Утирала мої сльози
І поцілувала ...
Неначе сонце засіяло,
Неначе все на світі стало
Моє... лани, гаї, сади!..
І ми, жартуючи, погнали
Чужі ягнята до води.
Бриднтя!.. а й досі, як згадаю,
То серце плаче та болить,
Чому господь не дав дожити
Малого віку у тім раю.
Умер би, орючи на ниві,
Нічого б на світі не знав.
Не був би в світі юродивим,
Людей і бога не прокляв!

Якщо не знаєш – узнай

Коли трава буває дужчою за дерево?
Відповідь:

Під акацією

Які два займенники псують шляхи?
Відповідь:

В-М

Яке місто літає?
Відповідь:

Орел

По якій дорозі півроку їздять на коні, а півроку – без коня?
Відповідь:

Під річкою

Що це – десять пальців, а нігтів нема?
Відповідь:

Руківниця

Яка голка не тоне в морі?
Відповідь:

Риб'я-голка

Чого немає у вола, а є у коня, корови, кози?
Відповідь:

Букві К

На яку хворобу ніхто на землі не хворів?
Відповідь:

Морської (не в морі) (хвороби тільки в морі)

Що стоїть посеред землі?
Відповідь:

Буква М

В якому числі стільки ж цифр, як і букв?
Відповідь:

Сто

Віра Оберемок

Ведмедик — чорне очко

Маленький Ведмедик з чорними очима жив разом з мамою у великому густому лісі. Взимку він солодко спав у затишній хатці-барлозі. Аж ось настала тепла, запашна, чистою росою вмита, весна й розбудила Ведмедика. Виліз він із барлогу. Глянула мама на свого улюбленця і бачить: кожушок його за зиму дуже зім'явся, забруднився.

— Треба в перукарню нам з тобою, синку, сходити, трохи причепуритися! — сказала мама.

— Я не хочу! Не піду!

Річ у тому, що Ведмедик не завжди слухав свою маму. Ось і цього разу він учинив так само, вирішивши що стригтися й чепуритися не обов'язково. Мама вмовляла його, вмовляла, а він ніяк не вмовлявся.

І ось одного гарного весняного ранку вихователька не пустила Ведмедика до лісового дитсадочку, бо своїм виглядом він лякав усіх звіряток, вони плакали й погано їли. Ведмедик повернувся додому й цілий день просидів у барлозі сам, чекаючи поки мама прийде з роботи. Йому було сумно і навіть трохи страшно. Коли мама прийшла, він одразу погодився йти в перукарню стригтися.

Уранці Ведмедик з мамою швиденько зібралися й вирушили на лісову електричку. Нею вони приїхали до великого міста. Перукарня була дитяча й називалася «Їжачок». Дві дуже привітні тітоньки стригли там і дітей, і звіряток. Ведмедика постригли дуже гарно, зробили фасонну стрижку, яка дуже йому пасувала.

Наступного ранку він знову пішов до лісового садочку. Там його зустріла вихователька й похвалила за гарний і акуратний вигляд. І маленький Ведмедик зрозумів, що треба завжди прислухатися до гарних порад і завжди пильнувати за своїм зовнішнім виглядом...

У джунглях Океанії

Океанія — це ціла група островів поряд з Австралією. Там в екваторіальних джунглях, живуть найяскравіші птахи землі — райські.

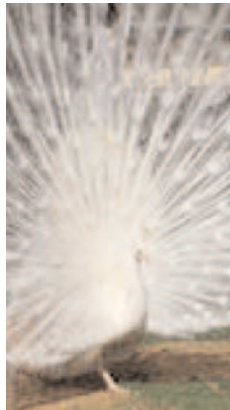
У більшості райських птахів гарне вбрання мають тільки самці. Ніякими домашніми справами вони не займаються: гнізда не в'ють, пташенят не висиджують. Клопочуться по господарству їхні непоказні дружини. А пишно вбрані чоловіки тільки красуються і токують. Танці райських птахів — дивовижне видовище. Танцюючи, вони і розпускають свої хвости, і розкидають крила. Можуть

навіть зависнути на гільці вниз головою, накрившись своїм оперенням, як казковим мінливим покривалом.

Вся краса лірохвоста — у хвості. Хвіст у них набагато довший від тіла і схожий на стародавній музичний інструмент ліру. А поміж вишукано вигнутих бічних пір'їн

— ажурний візерунок з тонших білих пір'їнок. Лірохвості теж великі любителі потанцювати перед нареченими. Спів райських птахів на райський

м а л о схожий. Зазвичай вони голосно й хрипко кричать, майже як павичі. По — справжньому вмє співати тільки лірохвіст. Він наслідує голоси інших птахів і тому включає у свій «репертуар» чужі пісні. Та й не тільки пісні. Лірохвіст не гірше за папуг умє «дражнитися»: гавкати, квакати, скрипіти. Тільки голосу людини не наслідує.

Усмішки

— Чому ти вириваєш аркуші з підручника? — запитує учителька Олечка.

— А я не всі вириваю, тільки прочитані, щоби помилково не читати одне й те саме.

— Мамо, — каже дев'ятирічна дівчинка, — ти пам'ятаєш ту вазу, яка переходить у нашій родині з покоління в покоління?

— Так, — відповідає мати. — А що?

— Моє покоління щойно її розбило.

Учителька роздивляється роботу учня.

— Андрійку, здається, це почерк твого старшого брата?

— Може бути: я писав його ручкою.

— Що це ти намалював, Іванку?

— Зайця і мисливця.

— Ото мисливець?

— Так.

— А де ж заєць?

— Утік.

— Павлику, що б ти насамперед зробив, якщо б у цирку виникла пожежа?

— Негайно викликав би актора, що ковтає вогонь.

— Хто любить музику — два кроки вперед, — командує вчитель.

З рядів виходить п'ятеро учнів.

— Добре! А тепер беріть відро з водою, ганчірку і приберіть цю кімнату. Тут будемо проводити заняття.

«А ХТО ЙОГО ЗНАЄ, НА ЩО ВІН МОРГАЄ?»

(псевдокомедія, та не без моралі)

Якщо маєте на оці «славнозвісного» Морганчика, то дальші слова відомої співанки тут не штімують, бо він ні правим, ні лівим оком не заморгає на «біле личко, чорні брови» якоїсь дівки чи молодички.

Він чоловік з розмахом. Мітить значно вище – на політика, на лідера, на мецената, якому ввижаються слава, чини, та найбільше гроші. Тому Морганчик заморгає не до представниці прекрасного жіночого роду, а до таких амбітних невдах, як він, з Буковини, Мараморощини та інших сторін, пообіцявши їм «золоті гори і ріки повнії вина», конкретніше – сурівські гроші з державних субсидій. Відгукнулися на його «моргання» якийсь пузанчик-гріжачок, якийсь негостинський біндєчок, якийсь марамороський попик, якийсь бирівп'єтка, якась підстаркувата лєрва та ще кілька облудних люців чи людиськ, яких, за влучним висловом нашого відомого поета, можна назвати одним словом – персональності. Прикро, що на гачок Морганчика попали не лише жалюгідні

пройдисвіти, а і добросовісні особи.

І ось, оця шайка, одурманена ілюзорним дзенькотом грошей з сурівських банківських рахунків, нібито організовує такий же ілюзорний надзвичайний український з'їзд, грубо сфальсифікувавши документи, підписи і печатку, на чолі з Морганчиком вирушає до Бухареста, аби увійти «у права», та найперше прибрати до своїх рук сурівські, себто державні, гроші.

Звісно, «путч» їм не вдався, призвідців псевдокомедії забрала поліція. Крім того, їх чекає суд.

Якби збанкрутілий бізнесмен Морганчик та його поплічники мали більше розуму, аніж хтивості до наживи, більше книжки, то вони, перш, як затіяти карколомну махінацію, могли прочитати хочби романи Ільфа і Петрова «Дванадцять стільців» та «Золоте теля». Тоді вони, та насамперед Морганчик, дізналися б, що «великий комбінатор» Остап Бендер, герой тих романів, ніколи не зазіхав на державні гроші, які пахнуть тюрмою.

Аби роздобути грошей, Остап Бендер міг обіцяти наївним чиновникам провінційного містечка, що зорганізує в них світовий шаховий турнір, міг заснувати фірму закупівлі

«рогів і копит», міг ганятися за коштовностями багачки царських часів, захованих в одному з дванадцяти стільців, зрештою йому таки вдалося видрати у підпільного радянського мільйонера цілий мільйон. Та ніколи не посягав він на державні гроші – остерігався довгої руки правосуддя. Цю істину він постійно втокмачував супутникам своїх комбінацій.

Та наш Морганчик, котрий вже має не одну судимість, про які писала сучасна преса, розуму не навчився. Попадає з халепи у халепу, як дурний гриб у борщ. Що йому присниться вночі, те робить удень: марить себе лідером, добродійником українців разом з лідерчуками-цуциками, як отой пузанчик-гріжачок, як негостинський біндєчок, як жалюгідний попик, як підстаркувата лєрва та інші їм подібні.

Про наслідки моргано-комедії – слово за законом.

Хочемо тільки застерегти і тих, котрі при різних діях ласі на лейчики, кинуті їм Морганчиком, що народне прислів'я мовить: «з ким знаєшся, таким і маєшся».

АНТИМОРГАНЧИК

Кому нині добре

Вночі жінка нагло занедужала і кличе чоловіка:

– Слухай, та встань, мені щось недобре.

Чоловік спросоння:

– Спи, спи! Кому нині добре!

Мандрівка душ

– Я, пане, вірю у те, що чоловік кілька разів родиться, а його душа мандрує собі в тілах різних звірят. Наприклад, я

вірю, що перед тим був ослом.

– Коли то могло бути?
– Тоді, коли я вам позичив 100 золотих.

Модерно

– Як ти познайомилася із своїм другим чоловіком?

– Зовсім просто: ішла вулицею з першим, над'їхав автомобіль, переїхав першого, і я познайомилася з другим.

АНЕКДОТИ

Нинішнє подружжя

– Бідний мій батько! Мусить тепер одягати й утримувати дві жінки.

– Що? Він два рази женився?
– Ні, але я оженився.

Хитра просьба

– Що ви сказали б тому, хто сів би на ваш капелюх?

– Назвав би його ослом.

– Отже, будьте ласкаві, осле, встаньте з мого капелюха.

Як на початок

– Пане докторе, я чув, що на скріплення мозку треба їсти багату рибу. Порадьте мені щось добре.

– Як на початок, то для вас вистачить кита.

Щирий

– Ви моя перша любов!

– Я вам вірю.

– Ви також перша, що мені вірить...

Подаємо новий адрес по інтернету нашої редакції:

E-mail: ukrainskyi.visnyk@gmail.com

Застереження

* За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.

* Редакція може не поділяти точки зору авторів.

* Надіслані до редакції матеріали не повертаються.

* Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК

UKRAINSKIY VISNEK

Шеф-редактор

МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК

Техноредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОЮ

Редакція: Раду Попеску № 15

Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724

Друкарня S.C.SMART ORGANIZATION S.R.L., Бухарест, Румунія

Redacția: Radu Popescu Nr. 15

Sector 1, București, România